

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΑ'

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Ἀγγέλου.

7 Νοεμβρίου 1882

ΤΟ ΑΚΟΥΣΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

Συνέχεια καὶ τέλος (δὲ σελ. 600)

ΚΒ'

Ἐπάνοδος τῆς τύχης.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Ζωηρὸς προσπαθῶν ν' ἀπαλα-
λαγῇ, μὰς κυττάζου.

— Τόσον τὸ καλλίτερον! ἀνέκραξεν ὁ Πινσὼν·
ἤθελα, παιδί μου, ὅλη ἡ πόλις νὰ ἐγνώριζε τὴν
διαγωγὴν σου καὶ ὁ Βοαζολῆς προπάντων. . . .

Ὁ μηχανικὸς διέκοψε τὴν ἐκφώνησίν του, ὅπως
ἐναγκαλισθῆ ἐκ νέου τὸν Ζωηρὸν· εἶτα ἐπανελά-
θεν. — Ἴδου λοιπὸν ἡ ἐξήγησις τοῦ προβλήματος
τὸ ὁποῖον εὕρισκα τόσον προχρόνον. Ἐνῶ ἐγὼ
ἔτρωγα τὸ πουλί καὶ ἔπινα τὸ καλὸν κρασί, σὺ.!.
Καὶ ἔκαμα τὴν ἀνοησίαν νὰ πιστεύσω ὅτι διε-
σκεδάζεις!

— Βέβαια διεσκεδάζα, κύριε! μὴ ἀμφιβάλλετε
διδόλου. Ἄν δὲν χρωστάμε τίποτε εἰς τὸν ξενο-
δόχον, ἂν ἠδυνήθητε νὰ φάγητε τὸ πουλί, τὸ
ὁποῖον σὰς διώριζεν ὁ ἰατρός, αὐτὸ ἔγεινε χάρις
εἰς τὸ μικρὸν δῶρον, ὅπου μοῦ ἔκαμα, ὡς ἐνθυ-
μεῖσθε, οἱ ἐπιβῆται τοῦ *Karadā*. Πρὸ δεκαπέντε
ἡμερῶν ὅμως, ὅταν εἶδα ὅτι τὰ τάλληρα ἐφρευγαν
ἀπὸ τὰ χερίά μου σὰν πουλιά, ἤρχισα νὰ σκέ-
πτωμαι. Ἐνόμισα ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην πόλιν
δὲν εἶνε δύσκολον νὰ εὑρῇ κανεὶς ἐργασίαν, καὶ
δὲν ἠπατήτην. Μόλις εἶχα μίαν ὥραν ὅπου ἐτρι-
γύριζα εἰς τὸν λιμένα, ὁπότεαν νὰ καὶ φθάνῃ ἕνα
κατὰ ἀμερικανικόν. Ὁ ναύκληρός του ἐζήτηε κα-
νένα διὰ νὰ κυλίσει τὰ βαρέλια, τὰ ὁποῖα ἐπρό-
κειτο ν' ἀποδιβάσῃ. Παρουσιάσθη ἐγὼ καὶ τῷ
προσέφερα τὴν ὑπηρεσίαν μου. Αὐτὸς κατηχηρι-
στημένος ὅπου μὲ ἄκουσε νὰ θυμῶ ἀγγλικά, ἐ-
δέχθη ἀμέσως. Ἀπὸ τότε ἐξηκολούθησα αὐτὸ τὸ
ἐπάγγελμα. τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε δύσκολον.

— Δὲν εἶνε δύσκολον! ἐκραύγασεν ὁ Πινσὼν.
Ἄκουτε τὸν παλληκαρῆ! νὰ κινή πράγματα πολὺ
μεγαλείτερα ἀπ' αὐτὸν μὲ τέτοιον ἥλιον! καί...
Ἔλα ν' ἀναπαυθῆς, παιδί μου· κάθησ' ἐδῶ εἰς
τὸν ἴσκιον. Εἶνε τώρα ἡ σειρά μου νὰ ἐργασθῶ.

— Κύριε, ἐφώνησεν ὁ Ζωηρὸς, ἐπιστρέψατε εἰς
τὸ ξενοδοχεῖον καὶ μὴ ἐκ-λίθηθε. μήπως καὶ ἀρ-
ρωστήσετε πάλιν· αὐτὸ τὸ ἔργον δὲν εἶνε διὰ σὰς.

— Ἀπατάσαι, παιδί μου, κάθε ἐργασία εἶνε
τίμιον πρᾶγμα καὶ τὸ παράδειγμά σου τὸ ἀπο-

δεικνύει λαμπρῶς. Ἄς ἰδοῦμεν! πρόκειται λοι-
πὸν νὰ κυλίσωμεν αὐτὰ τὰ βαρέλια ἀπ' ἐδῶ ἕως
τὸ Τελωνεῖον;

— Μάλιστα! ἀλλ' ἀφήσατέ με νὰ τὰ κυλίσω
μόνος μου· θὰ σὰς ὀδηγήσω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον
ὅταν τελειώσω.

— Ἐργαζόμενοι καὶ οἱ δύο θὰ τελειώσωμεν
ἐνωρίτερα.

Ὁ Πινσὼν μετ' ὅλας τὰς παρατηρήσεις καὶ
τὰς ἐκσεύσεις, ἐκβαλὼν τὸ φέρεμά του ἐβόηθησε τὸν
Ζωηρὸν νὰ κυλίσει τὰ βαρέλια. Ἡ θεὰ ἀνθρώπου ἀ-
νήκοντος εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν καὶ καταγινόμενου
εἰς ἔργον ὅπου ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις ἀποκλειστι-
κῶς ἐξασπείται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἄλλων φυ-
λῶν, ἐξήγησε τὴν γενικὴν περιέργειαν, μεταξὺ δὲ
τῶν δραμόντων περιέργων ἦτο καὶ ὁ πρόξενος, ἐξ-
ερχόμενος κατὰ τύχην τὴν ὥραν ἐκείνην ἐκ τοῦ
Τελωνεῖου.

— Σεῖς ἐδῶ, κύριε! ἀνέκραξεν ἐκθαμβος, σεῖς
ἐργάζεσθε εἰς αὐτὸ τὸ ἔργον! . . . Καὶ πῶς εἴσθε
ὠχρὸς; Μήπως ἦσθε ἀσθενής;

Ὁ Πινσὼν ἐν ὀλίγοις τῷ διηγήθη τὰ κατὰ τὴν
ἀναχώρησιν, τὴν ἀσθένειάν του καὶ τὴν διαγωγὴν
τοῦ Ζωηροῦ.

— Πῶς δὲν ἐσκεπθήης, μικρό μου, εἶπεν ὁ πρό-
ξενος πρὸς τὸ μειράκιον, νὰ ἔλθης νὰ μὲ εὑρῆς
καὶ νὰ μοὶ διηγήθῃς αὐτά;

— Δὲν εἴξευρα ἂν θὰ μὲ ἐδέχεσθε, κύριε! καὶ
ἔπειτα ἡ θειά-Πιτζ, μία παλαιὰ φιλενάδα μου,
μοὶ ἔλεγε πάντοτε ὅτι καλλίτερα εἶνε νὰ ζητῆ
κανεὶς ἐργασίαν παρὰ ἐλεημοσύνην. Ἄν οἱ ναῦται
δὲν μοῦ ἐδίδον ἐργασίαν, τότε θὰ ἤρχόμην πρὸς
σὰς, διὰ νὰ μὴ ἀφήσω τὸν κ. Πινσὼν νὰ στερηθῇ
τὸ παραμικρόν.

Ὁ πρόξενος ἤγαγε τὸν μηχανικὸν ὑπὸ τὴν
σκιάν τοῦ κτιρίου τοῦ Τελωνεῖου.

— Κύριε, τῷ εἶπεν, σὰς ἐγραψα πρὸ τριῶν ἡ-
μερῶν εἰς Ἰαλάπαν, νομίζων ὅτι εἴσθε ἐκεῖ. Θὰ
ἐμάθετε βεβαίως ὅτι τὸ ἀγγλικὸν ἀτμόπλοιον
ὅπου περιεμένομεν ἀπώλεσθη.

— Ὅχι! ἀνέκραξεν ὁ Πινσὼν, στρεφόμενος
βιασίως πρὸς τὸν Ζωηρὸν.

— Δὲν ἠθέλησα νὰ σὰς δῶσω αὐτὴν τὴν εἰδήσιν,
εἶπε τὸ παιδίον, διότι εἴξευρα ὅτι θὰ σὰς δυσηρέ-
σται.

— Περιήρημα! εἶπεν ὁ μηχανικὸς· ἰδού τοῦ ἡ

ἤδη πρὸς τὸ κτήμα Χερωνιέρ, τελευταῖον σταθμὸν τοῦ παραδόξου αὐτῶν ταξιδίου.

Καὶ ὁ Φούλιτων; καὶ ὁ Δάβις;

Ὁ Πινσὼν διεισθεὶς ζωρὰν τὴν μνήμην τῆς ἀγαθότητος τοῦ πλοίαρχου, τῶν ἀξιοματικῶν καὶ τοῦ πληρώματός του καὶ ἐνδιερέετο περὶ τῆς τύχης των. Πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ εἰς Βέρα-Κρούζ, παρεκάλεσε τὸν πρόξενον νὰ τῷ ἀναγγεῖλῃ ὅ, τι τυχὸν ἤθελε μάθει περὶ τῶν δύο ἐχθρῶν. Τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν εἰς Χερωνιέρ ἀφίξιν του ὁ μηχανικός ἔλαβεν εὐχάριστον ἄγγελμα, διότι ὁ πρόξενος, πιστὸς εἰς τὴν υπόσχασίν του, τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Δάβις ἐξωστειλόμενος βορείων ἀνέμων πρὸς τὰ παράλια τοῦ Ταζάς ἐναυάγησε κατὰ τῶν σκοπέλων. Ἐλαυνόμενοι ὑπὸ οὐρανθρωπίας ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται τοῦ Φούλιτωνος ἀποθέντες τὸ θανάσιμον μίσος, ἐξέθηκαν τὴν ζωὴν των εἰς κίνδυνον, ὅπως σώσωσι τὴν τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν, ὅπερ καὶ κατώρθωσαν. Ὁ πλοίαρχος ἀνεγνώρισε τότε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ὁ αἰχμαλώτος αὐτοῦ καταστάς πλοίαρχος τοῦ Δάβις ἦτο εἷς τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐξαδέλφων, ἐν τῷ πληρώματι δὲ τοῦ πειρατικῆς πλοίου οἱ ναῦται τοῦ Φούλιτωνος ἀνεύρουσαν τὴν φίλον καὶ τὴν ἀδελφόν. Τοιαύτη ἢ ἀναπόφευκτος συνέπειαι τῶν ἀνοσιάν ἦτοι τῶν ἐμφυλίων πολέμων. Ὁ ἀδελφὸς φρονεῖ τὸν ἀδελφὸν καὶ ὁ φίλος τὸν φίλον, ἐκαστὴ δὲ πληγὴ ἐν ταῖς τοιαύταις μάχαις πλήττει πρωτίστως τὴν κοινὴν μητέρα, τὴν πατρίδα.

Βλέπων τοιοῦτους αἰχμαλώτους ὁ πλοίαρχος ἠναγκάσθη νὰ μετατρέψῃ ἀπόρρυσιν καὶ ἀντὶ ν' ἀπαγγονίση αὐτοὺς κατὰ τὴν υπόσχασίν του, ἐμεσίτευσεν παρὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς Ὀμοσπονδίας ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῶν καὶ μετὰ χαρᾶς εἶδε τὰς κησίας του εἰσακουσθείσας.

Ὁ δὲ Βαζζολῆς;

Ὁ ἴδιωμεν ἀρὰ γὰρ ἂν ἐμαθέποτε τὴν συνέχειαν τῆς ὀδύσεώς τοῦ φίλου σου;

Ἴσως.

ΘΗΡΑ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ

Ἐν Ἀφρικῇ θηρεύουσι τὸν ἐλέφαντα, οὐχὶ ὅπως ἀποκτείνωσι πιστὸν ὑπαρέτην, ἀλλ' ὅπως λάβωσι τοὺς γαυλιόδοντας αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου οὐδέποτε συλλαμβάνουσιν αὐτὸν ζῶντα. Τὸν φόνον δ' αὐτοῦ παρασκευάζουσι ποικιλοτρόπως.

Ἰδόμεν πρῶτον πῶς θηρεύουσιν αὐτὸν ἐν Νομβίζ.

Πρὸ πάντων οἱ θηρευταὶ θεῶν νὰ γνωρίζωσιν ἀκριβῶς τὰς ἡμερησίας συνηθείας τοῦ ἐλεφάντος, ἵνα θὰ θηρεύωσιν, καθὼς καὶ τοὺς τόπους, εἰς οὓς συγχάζει. Μετὰ τοῦτο τοποθετοῦνται ἐντὸς τῶν πυκνῶν φυλλωμάτων τῶν μεγάλων δένδρων, ὑπὸ τὰ ὅποια ὁ ἐλέφας θὰ διέλθῃ, καὶ ἀόρατοι παραδοκοῦσι τὴν προσέγγισίν του. Ὄταν δὲ τὸ ζῶον, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης δυσπιστίας, εὐρέθῃ ὑπ' αὐτοῦ, δρακτοῦμενοι τῆς καταλληλοτέρως στιγμῆς

βυθίζουσι τὰς λόγχας των εἰς τε τὰ ὄμματα αὐτοῦ καὶ τὸν φάρυγγα. Ὁ τρόπος οὗτος ἴσως φανῆ στοιχειώδης, εἶνε ὅμως λίαν ἐπικίνδυνος, διότι, ἂν τὸ ζῶον τραυματισθῇ μόνον, δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἐκριζώσῃ τὸ δένδρον, ἂν μὴ τοῦτο εἶνε ἀκούωντος στερεόν, ὅπως ἀνθέξῃ. Δυστυχῆς δὲ ὁ ἀσύνετος, ὁ κακῶς ὑπολογίσας τὰς ἀποστάσεις καὶ τοποθετηθεὶς ἐπὶ κλάδου, ὃν ὁ ἐλέφας δύναται νὰ φθάσῃ. Ὁ θάνατός του εἶναι ἀφευκτός.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σενναῶρ ἀκολουθοῦσιν ἄλλον τρόπον, δυνάμενον εἶτι μᾶλλον νὰ κινήσῃ τὴν περιεργίαν τοῦ ἀναγνώστου.

Δύο ἄνδρες ὄλως γυμνοὶ ἐπιβαίνουσιν ἵππου. Βῆναι δὲ γυμνοὶ, φοβούμενοι μὴ καὶ τὸ ἐλάχιστον ῥάκος περιπλέξῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων καὶ τῶν θάμνων, ὅταν θὰ φεύγωσιν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ εἷς τῶν ἵππων φέρει ἐν τῇ δεξιᾷ μικρὰν ῥάβδον, κρατῶν δὲ τῆς ἀριστερᾶς τοὺς χαλινούς, οὓς διευθύνει μετὰ μεγάλης προσοχῆς. Ὁ ἕτερος ὀπισθεν τοῦ πρώτου καθήμενος ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἵππου κρατεῖ δὲ τῆς ἀριστερᾶς πλατεῖαν σπάθην, ἧς ὁ σίδηρος εἰς μῆκος δεκατεσσάρων δακτύλων εἶναι περιτετυλιγμένος διὰ σχοινίου, ὅπως ὁ φέρον αὐτὴν δύναται νὰ λαμβάνῃ τὰ μέρη ταῦτα διὰ τῆς δεξιᾶς χωρὶς νὰ τραυματισθῇ. Τὴν σπάθην ταύτην, καίτοι κοπτερὰν ὡς ζυρὸν, φέρει ἄνευ θήκης.

Μόλις ἀνακαλύψωσι τὸ ζῶον, ἀπεσπολημένον εἰς τὴν βοσκὴν ὁ ὀδηγὸν τὸν ἵππον ὀρμαῖ κατ' αὐτοῦ κραυγάζων: «Βῆμαι ὁ... Ἰδοὺ ὁ ἵππος μου καλούμενος... ἐφρόνευσε τὸν πατέρα σου εἰς... καὶ τὸν πάππον σου εἰς... ἦδη ἐρχομαι νὰ φρονεύσω καὶ σέ, ὅστις εἶσαι αὐτόχρημα ὄνος συγκρινόμενος πρὸς τὸν πατέρα σου». Ὁ ἵππεὺς πιστεύει πράγματι ὅτι ὁ ἐλέφας ἐνοεῖ τοὺς λόγους τούτους, διότι ἐξαγριωθεὶς ἐκ τοῦ θορύβου ζητεῖ νὰ τὴν πλήξῃ διὰ τῆς προβοσκίδος του. Ἀντὶ ὅμως νὰ σωθῇ ὡς ἠδύνατο φεύγων, ὠθεῖ κατ' αὐτοῦ τὸν ἵππον, περιστροφόμενον οὕτω ἀπύστωτος καὶ πηδῶντα περὶ τὸ ζῶον. Ἐν τούτοις ὁ ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἵππου καθήμενος ὀλισθαίνει ἀπαρτήρητος εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἐπωρελούμενος τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ ἐλέφας προσπαθεῖ νὰ προσβάλλῃ τὸν ἵππον, πλήττει αὐτὸν λίαν ἐπιθετικῶς ἄνωθεν τῆς πτέρνας καὶ κόπτει αὐτοῦ τὸν τένοντα, τὸν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις καλούμενον τένοντα τοῦ Ἀχιλλέως.

Τότε εἶναι ἡκινδυνώδης στιγμὴ, διότι ὁ ἵππεὺς δὲν νὰ ὀπισθοχωρήσῃ ὅπως ἀναλάβῃ τὸν σύντροφόν του, ὅστις πηδᾷ ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἵππου. Ἐξκολουθοῦσι δὲ διώκοντες δι' ὄλης τῆς ταχύτητος τοῦ ἵππου τοὺς ἄλλους ἐλέφαντας, ἂν κατορθώσωσι ν' ἀποκόψωσι πλείονας τοῦ ἐνὸς ἐκ τῆς ἀγέλης, φρονεῖντες ἐξ αὐτῶν ἐνίοτε δύο καὶ τρεῖς. Ἄν ἡ σπάθη εἶναι λίαν κοπτερὰ καὶ ἂν ὁ ἵπ-

ρευτὴς πλήξῃ διὰ σταθερᾶς χειρὸς, ὁ τένων διατέμνεται. Ἄλλως τὸ βάρος τοῦ ζώου δὲν βραδύνει νὰ φέρῃ τὸ αὐτὸ ἀποτελέσμα. Ὁ ἐλέφας μὴ δυνάμενος πλέον νὰ βαδίσῃ, πίπτει ὑπὸ τὰ ἀκόντια τῶν ἵππων καὶ ἐκπνέει ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ αἵματος.

Ἐνίοτε οἱ θηρευταὶ οὗτοι, ὅσοι καὶ ἂν εἶναι ἐπιδέξιοι, γίνονται θύματα τῆς τόλμης των. Ὁ ἐλέφας ἐκτείνει τὴν προβοσκίδα του, καὶ δι' ἐνὸς καὶ μόνου κτυπήματος ῥίπτει κατὰ γῆς ἵππους καὶ ἵππον καὶ ἐν ἀκκρεὶ δικμελίζει αὐτούς. Πολλοὶ ἀποθνήσκουσιν οὕτω ἄλλως τε καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους τὸ ἔδαφος εἶναι τότε ἀπεξηρακμένον ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ακτίνων, ἔχει τόσας ρωγμὰς ὥστε εἶνε λίαν κινδυνώδες νὰ τρέχῃ τις τότε ἐφιππος.

Ἄς μεταδῶμεν ἦδη εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν, ὅπως παραστῶμεν εἰς μίαν τῶν ἐλεφαντοθηρῶν τοῦ ἀτυχοῦς πλοίαρχου Speke, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Οὐγκόρο.

Ἐπληροπορήθημεν, λέγει ὁ πλοίαρχος ἐν τῇ ἀφηγήσει τῆς θήρας ταύτης, ὅτι ἐλέφαντες ἐφάνησαν εἰς τὰ περίχωρα. Ἐγὼ τε καὶ ὁ σύντροφός μου, λαθόντες ἀμέσως τὰ πυροβόλα μας, μετέβημεν εἰς ἀνίχνευσίν των. Ἀνεκαλύψαμεν δὲ ἀγέλην ἑκατοντάδων περίπου θηλέων, ἐν πεδίῳ πλήρει ὑψηλοῦ χόρτου καὶ ἔχοντι τῆδε ἀκαίετο λορίσκους καλυπτομένους ὑπὸ δενδρυλλίων. Ἐπυροβολήσαμεν κατὰ δεκάδος ἐλεφάντων τοῦλάχιστον, ἀλλ' οὐδένα ἐφρονεύσαμεν. Εἷς μόνον αὐτῶν ἐφάνη διατεθειμένος νὰ μᾶς προσβάλλῃ. Ἐπωρελούμενος, ὅπως κρυθῶ, τὴν πυκνότητα τοῦ χόρτου, ἐπλησίασα ἐντὸς βολῆς τὴν ἀγέλην καὶ ἐπυροβόλησα κατὰ τὸν μεγαλειέτερον, ὅστις ἀνεχώρησε βρυχώμενος. Οἱ ἄλλοι ἐτρόμαξαν, συνεκεντρώθησαν καὶ ὑψώσαντες τὰς προβοσκίδας αὐτῶν ὠσφραίνοντο τὸν αἶρα. Ἄχρι οὐ ἐκ τῆς ὀσμῆς τῆς πυρίτιδος ἠνόησαν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἦτο ἀπέναντί των. Τότε σείοντες τὰς προβοσκίδας των ἐπλησίασαν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦμεν, κρυπτόμενος ὀπισθεν μικροῦ τινος ὑψώματος τοῦ ἐδάφους. Μόλις μᾶς ὠσφράνηθησαν, ἐστάθησαν ἀμέσως καὶ ὑψώσαντες τὴν κεφαλὴν μᾶς κατεσκόπευον λοξῶς. Ἡ θέσις ἡμῶν ἦτο λίαν κρίσιμος. Δὲν εἶχον πῶς νὰ πλήξω τινὰ ἐξ αὐτῶν θανατηφόρος, ἂν δὲ ἐβράδυνον ἐπὶ μίαν στιγμὴν, οἱ ἐλέφαντες ἠδύναντο νὰ μᾶς καταρθάσωσι, νὰ μᾶς δικμελίσωσιν. Ὡς ἐκ τούτου, ἔσπευσα νὰ πυροβολήσω σκοπούσας κατὰ κρόταρον, καίτοι δὲ ἡ πληγὴ δὲν ὑπῆρξε θανατηφόρος, ἡ ἀγέλη τρομάξασα ἐτρέπη εἰς ταχέαν φυγὴν. Τούτου γενομένου, ἀνεχώρησα μὴ δυνήθεις ν' ἀποκόψω ἐκ τῆς ἀγέλης τοὺς τραυματισθέντας ἐλέφαντας καὶ νομίσας σκληρὴν νὰ τραυματίσω ἄλλους ματαίως. Κατόπιν ἐσκέρθην ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶ πλείονα πυρίτιδα. Ἰδὼν τὸ μικρόσωμον τῶν ζῶων τούτων, ἐν συγ-

κρίσει πρὸς τοὺς ἐλέφαντας τῶν Ἰνδιῶν, περιεφρόνησα λίαν αὐτοὺς καὶ ἐπλήρωσα τὸ πυροβόλον μου, ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ ρινόκερου.

Ἡ ἐν ἀνοικτῇ πεδιάδι θήρα διὰ τῶν θοράτων εἶναι μᾶλλον ἀξία τοῦ ἀληθοῦς θηρευτοῦ. Ταύτην περιγράφει ὁ Λίβιγιστων, ὅστις ἐθεάτο αὐτὴν ἐκ τοῦ ὕψους γηλόφου διὰ τηλεσκοπίου. Οἱ θηρευταὶ κατεδίωκον θήλειαν ἐλέφαντα μετὰ τοῦ ἐλεφαντιδέως αὐτῆς. Ὁ ἐλέφας ἴστατο ὀρθῶς ἀερίζομενος διὰ τῶν μεγάλων ὠτων του, ἐνῶ ὁ ἐλεφαντιδέως ἐσκίρτα περὶ αὐτόν. Οὐδέτερος τούτων ὑπωπεύετο τὴν προσέγγισιν τῶν θηρευτῶν βαδίζοντων ἐν σιωπῇ κατὰ στίχον. Καθ' ἣν στιγμὴν προσήγγιζον ὁ ἐλεφαντιδέως παύσας τὰ σκιρτήματά του ἤρξατο νὰ θηλάξῃ, ἦτο ἴσως διετής. Εἶτα ἀμφοτέρω εἰσῆλθον εἰς τέλημα καὶ κατεσπιλώθησαν. Ὁ ἐλεφαντιδέως ἐσκίρτα ταλαντεύων τὴν προβοσκίδα του. Ἡ μήτηρ του ἔσειε τὴν τε οὐρὰν καὶ τὰ ὠτα, ἐκφράζουσα οὕτω τὴν χαρὰν τῆς.

Ἄφνης ἀντήχησαν οἱ συριγμοὶ τῶν θηρευτῶν, ὧν οἱ μὲν εἶχον σάλπιγγας, οἱ δὲ μετεχειρίζοντο τὰς χεῖρας αὐτῶν ἠνωμένως, κραυγάζοντες προσέτι ὅπως ἐπισπάσωνται τὴν προσοχὴν τοῦ ζώου:

«Ὡ ἀρχηγέ! ἦλθομεν νὰ σὲ φρονεύσωμεν!

»Ὡ ἀρχηγέ! θὰ ἀποθάνῃς ὡς καὶ τόσοι ἄλλοι!

«Οἱ Θεοὶ τὸ εἶπον κτλ. κτλ.»

Οἱ ἐλέφαντες ἔτεινον τὰ ὠτα. Ἦκουσαν τὸν ἀλλόκοτον τοῦτον θόρυβον καὶ ἐξῆλθον τοῦ τέματος καθ' ἣν στιγμὴν οἱ θηρευταὶ ὤρων κατ' αὐτῶν. Ὁ ἐλεφαντιδέως ἐφυγεν, ἀλλ' ἰδὼν τοὺς θηρευτὰς ἐπανήλαθε παρὰ τῆς μητρὸς του, ἧτις ἐτοποθετήθη μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνων καὶ ἔλειγε τὰ νῶτά του ὅπως τὸν ἐνθαρρύνῃ. Ἀπομακρυνόμενος τὸ πτωχὸν ζῶον ἴστατο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρατηροῦν τοὺς ἐχθρούς του, κατέφθανε τὸν ἐλεφαντιδέα καὶ ἐβάδιζε παρ' αὐτῷ διαστάζον, οἶονεὶ ἀμφιταλαντευόμενον μεταξὺ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ προστατεύσῃ τὸ τέκνον της καὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς διώκτας του. Οὗτοι ἦσαν ἑκατὸν σχεδὸν βήματα ὀπισθεν του, ἀκολουθοῦντες αὐτὸ ἄχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν εὐρέθη ἐνώπιον ῥύακος. Ὁ ῥύακος, ὃν εἰδὼς ἀπάνησε νὰ τὸν διέλθῃ καὶ ν' ἀναβῇ εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην, ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς θηρευτὰς νὰ τὸ πλησιάσωσι. Μόλις δὲ εὐρέθησαν εἰς ἀπόστασιν εἰκοσάδος βημάτων, ἐβάλλον κατ' αὐτοῦ τὰ δόρατα. Τραυματισθὲν τὸ ζῶον καὶ αἰμορροοῦν ἐδόθη εἰς φυγὴν, ἐγκαταλείψαν τὸν ἐλεφαντιδέα.

«— Τότε, λέγει ὁ Λίβιγιστων, ἀπέστειλα ἐσπευσμένως πρὸς τοὺς θηρευτὰς τὸν Σεκουεμποῦ, διατάξας αὐτοὺς νὰ μὴ προσβάλλωσι τὸν ἐλεφαντιδέα. Ὁ πτωχὸς ἐφυγεν ὅσοι ἠδύνατο ταχύτερον. Οἱ ἐλέφαντες, εἴτε νεοὶ εἴτε γέροντες, οὐδέποτε καλπάζουσι. Τὸ λεγόμενον γοργοπάτημα

είναι τὸ ταχύτερον αὐτῶν βῆμα. Ὁ Σκουερμποὺ δὲν εἶχε φθάσει ἔτι, καὶ ὁ ἑλεφαντιδεὺς καταφυγὼν ἐν τῷ ὕδατι ἐφρονεῖτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων μου. Ἡ μήτηρ ἐβράδυνε βαθυκρότην τὸ βῆμα. Αἴφνης στραφεῖσα καὶ ρήξασα φωνὴν λύσης ὤρμησε κατὰ τῶν θηρευτῶν, οἵτινες ἐρίφθησαν δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὸ ζῶον ἠκολούθησεν εὐθείαν γραμμῆν, καὶ διαλθὼν διὰ μέσου τῶν ἀποσυρθέντων θηρευτῶν, κατφυθύνθη πρὸς ἓνα αὐτῶν ἔχοντα ἐπὶ τῶν ὤμων τεμάχια ὑφάσματος κεχρωματισμένου (τὰ κεχρωματισμένα ἐνδύματα εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνα εἰς τοιαύτας περιστάσεις). Τρεῖς ἐπανέλαβε τὴν τοιαύτην ἐφοδον, ἀλλὰ κατὰ τὰς δύο τελευταίας δὲν διέτρεξε πλέον τῶν ἑκατῶν μέτρων. Διερχόμενον τὸν βύακα, ἔστη πολλάκις παρατηροῦν τοὺς θηρευτὰς, μεθ' ὅλα τὰ κατ' αὐτοῦ βαλλόμενα ἀκόντια. Ἐπὶ τέλους ἀπολέσαν μέγα μέρος τοῦ αἵματός του, ἐφώρμησε διὰ τελευταίαν φοράν, ἐστράφη περὶ αὐτὸ κλονούμενον, καὶ γονυπετήσαν ἐξέπνευσε.

**

Ἡ διὰ τοῦ πυροβόλου θήρα, μεθ' ὅλην τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ὄπλου, εἶναι καὶ αὕτη πλήρης κινδύνων. Περὶ τούτου δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ εὐρέθη ὁ Λεβαλλιαὶ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἑλεφαντοθηρίαν.

Τὸ ζῶον εἶχε πληγὴ ὑπὸ δεκαπέντε σφαιρῶν. Ἡ λύσσα αὐτοῦ εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἔπακρον. Εἶχε φέροι τοὺς θηρευτὰς ἐν μέσῳ ὑψηλῶν θάμνων, ὅπου ὑπῆρχον καὶ ξηρὰ στελέχη δένδρων ἐκρίζωμένων. Ὁ ἑλέφας ἀπὸ ἀποστάσεως εἰκοσι βηματίων ἐπατέθη κατὰ τοῦ ἡμετέρου περιηγητοῦ. Οὗτος φέυγει· τὸ ζῶον διώκον αὐτὸν ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον τὸν πλησιάζει. «Μάλλον νεκρὸς ἢ ζῶν—λέγει ἢ ἴδιος—δὲν εἶχον ἄλλο μέσον σωτηρίας ἢ νὰ κατακλιθῶ ὑποπτήσων ὀπισθεν παχέος στελέχους κατερριμένου δένδρου. Μόλις ἔπραξα τοῦτο, καὶ τὸ ζῶον φθάσαν, ἐπήδησεν ἄνωθεν τοῦ προμαχῶνός μου. Κατατρομάξων ὁμοῦ καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν φωνῶν, καὶ τοῦ θορύβου τῶν ὑπηρετῶν μου, ἔστη ὅπως ἀεροσπῆ. Ἐκ τοῦ μέρους ὅπου ἤμην κευκρυμένος ἠδυνάμην κάλλιστα νὰ πυροβολήσω κατ' αὐτοῦ. Τὸ πυροβόλον μου εὐτυχῶς ἦτο πλήρες. Ἀλλὰ τὸ ζῶον εἶχε πληγὴ τσοάκις ματαίως, καὶ ἡ πρὸς ἐμὲ θέσις του ἦτο τόσῳ ἀκατάλληλος, ὥστε ἀπελπισθεὶς νὰ τὸ καταβάλω δι' ἐνὸς πυροβολισμοῦ ἔμενον ἀκίνητος περιμένων τὴν τύχην μου. Τὸ παρατήρουν ὁμοῦ προσεκτικῶς. ἔχων ἀπόφασιν νὰ πωλήσω εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὴν ζωὴν μου, ἂν ἐπανήρχετο κατ' ἐμοῦ. Οἱ ὑπῆρται μου ἀνησυχοῦντες μὲ ἐκάλουν πανταχόθεν. Φοβούμενος, οὐδεμίαν ἐδίδον ἀπάντησιν. Αὐτοὶ, πειθόμενοι, ὡς ἐκ τῆς σιωπῆς μου ὅτι ἀπωλέσθην, ἐδιπλασιάζον τὰς κραυγὰς τῶν καὶ ἐπανήρχοντο ἀνέλπιδες. Ὁ ἑλέφας τρομάξας ἐκ τῶν κραυγῶν, ὀπισθοχωρεῖ καὶ πηδᾷ δεύτερον ὑ-

πὲρ τὸ στελέχος τοῦ δένδρου, ἐξ πόδας κάτωθεν τοῦ μέρους ὅπου ἐκρυπτόμην, χωρὶς νὰ μεῖ ἰδῆ. Τότε ἐγερθεὶς, πλήρης ἀνυπομονησίας, καὶ θέλων νὰ δώσω εἰς τοὺς ὀπτεντότους μου σημεῖα ζωῆς, πυροβολῶ πληξῆς αὐτὸ κατὰ τὸν μηρόν. Τὸ ζῶον ἐφυγε δρομαίως γενόμενον ἄφαντον, καὶ καταλιπὼν κατὰ τὴν διάβασίν του πανταχοῦ σημεῖα τῆς ἀθλίας καταστάσεως, ἐν ἣ περιήγαγον αὐτὸ αἱ ἡμέτεραι σφαῖραι.

**

Ὅμοις θηρευτῶν κατέλαβεν αἰφνιδίως δύο ἑλεφάντας, ἄρρενα καὶ θῆλην ἐν ἀνοικτῇ πεδιάδι. Πλησίον ἦσαν θάμνοι πυκνοὶ καὶ ἀκανθώδεις. Τὰ ζῶα ἤρξαντο φεύγοντα πρὸς τὸν θαμνώνα. Τὸ ἄρρεν ἐκρύβη μετ' οὐ πολὺ, ἀλλὰ τὸ θῆλυ τραυματισθὲν δὲν ἠδύνατο νὰ φεύγῃ μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος. Οἱ θηρευταὶ κόψαντες αὐτοῦ τὴν ὑποχώρησιν, ἠτοιμάζοντο νὰ τὸ φονεύσωσιν, ὅτε αἰφνης τὸ ἄρρεν ἐξεληθὼν ἐκ τῆς κρύπτης του, καὶ βάλλον τρομακτικὰς κραυγὰς ἐφώρμησε κατ' αὐτῶν. Ἡ θῆρα του, κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἦτο τόσῳ φοβερά, ὥστε πάντες οἱ θηρευταὶ πηδήσαντες ἐπὶ τῶν ἵππων τῶν ἐζήτησαν τὴν σωτηρίαν τῶν εἰς τὴν φυγὴν. Πάντες, πλὴν ἐνὸς ἀποίκου ὀνόματι Κοβοῦξ Κλίππερ, ὅστις εἶχε τραυματίσει τὸ θῆλυ, καὶ ὄρθιος τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του ἔχων εἰς τὸν βραχίονα, ἐπλήρου τὸ ὄπλον του καθ' ἡν στιγμήν τὸ ζῶον μανιωδῶς ἐξῆλθε τοῦ δάσους. Ὁ ἑλέφας ἐπατέθη κατ' αὐτοῦ καὶ οἱ λευκοὶ ὀδόντες του ἐβυθίσθησαν εἰς τὰς σάρκας τοῦ δυστυχοῦς. Τὸν κατεπάτησε διὰ τῶν ποδῶν, εἶτα ἀνυψώσας αὐτὸν διὰ τῆς προβοσκίδος του τὸν ἐξεσπενδόνισεν εἰς μέγα ὕψος. Κορέσας οὕτω τὴν ἐκδίκησίν του, ἐπανήλθεν εἰς τὸ θῆλυ του, τὸ ἐθώπευσε μετ' ἀγάπης, τὸ ἐβοήθησε διὰ τῆς προβοσκίδος του ὅπως ἐγερθῆ, ὑπεστήριξε διὰ τοῦ ὤμου του τὴν τετραυματισμένην πλευράν του καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς σφαῖρας, ἃς οἱ θηρευταὶ ἐστελλον αὐτῷ μακρόθεν, ἐγένετο ἄφαντον μετὰ τῆς συντρόφου του εἰς τὰ ἄδρυα τοῦ δάσους.

Ὁ Κάρολος Κρίγκερ, ἑτερος ἀποίκος, ἦτο ἀκατάβλητος καὶ τολμηρὸς θηρευτής. Ἐσκόπευε μετὰ πολλῆς ἐπιδεξιότητος, καὶ πολλάκις εὐρέθη εἰς θέσεις λίαν ἐπικινδύνους. Ἐδίωκε ποτε μετὰ τῶν συντρόφων του τετραυματισμένον ἑλεφάντα. Αἴφνης τὸ ζῶον ἐστοράφη, ἤρπασεν αὐτὸν διὰ τῆς προβοσκίδος του, τὸν ἐξεσπενδόνισεν εἰς ἀρκετὸν ὕψος, εἶτα τὸν κατεπάτησε διὰ τῶν ποδῶν. Οἱ ἄλλοι καταληφθέντες ὑπὸ φοβῆς ἐφυγον χωρὶς νὰ τολμηρώσων οὐδὲ βλέμμα νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν φρικώδη ταύτην σκηνήν.

Ἐπανήλθον τὴν ἐπιούσαν, ὅπως θάψωσι τὰ λείψανα τοῦ συντρόφου τῶν. Ὁ ἑλέφας εἶχε διαμελίσει τὸ σῶμά του καὶ ἔσυρε τὰ τεμάχια εἰς τὴν κόνιν. Ὅλίγα μόνον τούτων κατώρθωσαν νὰ εὑρωσι, τὰ ὅποια καὶ ἐνεταφίαν.

Π*

Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν
[Κατὰ τὸν Junod et Senglet].

Ἰ. Ν. ΠΥΡΡΟΥ.

Οἱ Ἕλληνες ἐσύστησαν τὰ πρῶτα γυμνάσια, καὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔκαμαν τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐμιμήθησαν.

Τὰ ἀρχαῖα γυμνάσια ἢ παλαίστραι ἦσαν δημοσίου οἰκοδομήματα, εἰς ἃ ἡ νεολαία προσήρχετο εἰς ἀνάπτυξιν καὶ διάπλασιν τῶν σωματικῶν αὐτῆς δυνάμεων, ὅπερ ἦτο ἐκ τῶν κυριωτάτων μερῶν πάσης τελείας ἀγωγῆς. Τὰ γυμνάσια ταῦτα περιλαμβάνον ἀρκετὰς αἰθούσας διὰ διαφόρους χρήσεις, τὸ μέγεθος δ' αὐτῶν ἐποικίλλε κατὰ τὴν σπουδαιότητα ἐκάστου· οὕτω ὑπῆρχον γυμνάσια ἔχοντα 300 — 400 μέτρων περιφέρειαν.

Ὅλαι σχεδὸν αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος κατεῖχον τοιοῦτου εἴδους οἰκοδομήματα. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον τρία, τὸ τοῦ Λυκίου, τὸ τοῦ Κυνοσαργούς, καὶ τὸ τῆς Ἀκαδημίας. Τὰ γυμνάσια ταῦτα ἦσαν ἐκτισμένα ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους, περιτετειχισμένα καὶ διηρημένα εἰς πολλὰς αὐλὰς προωρισμένας δι' ἰδιαίτερούς ἀγῶνας. Ὅτε ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἐφθασεν εἰς τὴν ἀκμῆν τῆς, τὰ γυμνάσια ἀπέκτησαν μεγίστην σπουδαιότητα, ἀνεπτύχθη δὲ μεγάλη πολυτέλεια εἰς τὴν διακόσμησιν αὐτῶν.

Ἦσαν περικυκλωμένα μεστοῦς, καὶ περιεῖχον στάδιον διὰ τὸν δρόμον, ἐκτάσεις ὅπου ἡ νεολαία ἐγυμνάζετο εἰς τὴν πάλην, εἰς τὸ ἄλλα γυμνάσια, θερμὸς καὶ ψυχρὸς λουτρώνας, τέλος αἰθούσας προωρισμένας διὰ τὰ δημόσια μαθήματα τῶν φιλοσόφων. Ἀνήγειρον ἀγάλματα καὶ βωμοὺς εἰς διαφόρους θεότητες, καὶ μνημεῖα πρὸς τιμὴν τῶν περιφανῶν ἄγωνων καὶ πολιτῶν. Τέλος πολὺ συχνὰ ἦσαν ἐστολισμένα μὲ ἱστορικὰς εἰκόνας.

Ὅλα σχεδὸν τὰ γυμνάσια ἦσαν κατὰ τι γενικὸν σχέδιον ἐκτισμένα, καὶ δὲν διέφερον εἰμὴ κατὰ ἀνεπαισθήτους λεπτομερείας ἢ κατὰ διαφόρους τοπικὰς διασκευὰς.

Διηροῦντο δὲ συνήθως ὡς ἐξῆς:

ΑΑΑ. Τρεῖς ἀπλοὶ διάδρομοι κείμενοι περὶ τὰς τρεῖς πλευρὰς τοῦ κέντρου τῶν κτιρίων· ὁ

πῆρχον ἐκεῖ ἑδραὶ καὶ καθίσματα διὰ τοὺς φιλοσόφους, τοὺς ῥήτορας, τοὺς μαθηματικούς, ἱατροὺς καὶ ἄλλους σοφοὺς φιλονεικοῦντας, συνομιλοῦντας, ἢ ἀναγινώσκοντας τὰ ἔργα τῶν.

Β. Διπλοὺς διάδρομος πρὸς νότον, διατεθειμένος οὕτως ὥστε ὁ ἐσωτερικὸς πρόδρομος νὰ παρέχῃ ἄσυλον κατὰ τῆς βροχῆς, ὅταν ὁμητικοὶ ἀνεμοὶ τὴν ἐδίωκον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος· οἱ τέσσαρες οὗτοι διάδρομοι ἐσχημάτιζον ὁμοῦ ἐν περιστύλον.

Γ. Τὸ Ἐφηβείον. Εὐρύχωρος αἰθουσα, διακοσμημένη μὲ ἑδρας, καὶ προωρισμένη ὡς αἰθουσα τῶν γυμνασίων τῶν ἐφήβων, νέων ὑπερδάντων τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος, οἵτινες συνήρχοντο λίαν πρῶτ' εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην, ὅπως ἰδιαίτερος διδαχθῶσι τὰ γυμνάσια. Θεαταὶ δὲν ἦσαν δεκτοί.

Δ. Τὸ κορύκειον. Δεξιόθεν τοῦ τελευταίου θαλάμου, ὀνομαζόμενον καὶ ἄλλως, ἀποδυτήριον ἢ γυμναστήριον, τὸ ὅποιον ἦτο εἶδος ἱματιοθήκης, ὅπου ἄφινον τὰ ἐνδύματά τῶν, εἴτε διὰ τὰ λουτρά εἴτε διὰ τὰ γυμνάσια.

Ε. Τὸ Κοριστήριον.

Τὸ ἀμέσως ἐπόμενον δωμάτιον, εἰς τὸ ὅποιον οἱ ἀθληταὶ ἐτρίβοντο μὲ κόνιν.

Φ. Ψυχρὸς λουτρών. Αἰθουσα ψυχροῦ λουτροῦ πέραν τοῦ κοριστηρίου, καὶ μετὰ τὴν γωνίαν τὴν σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ κτιρίου.

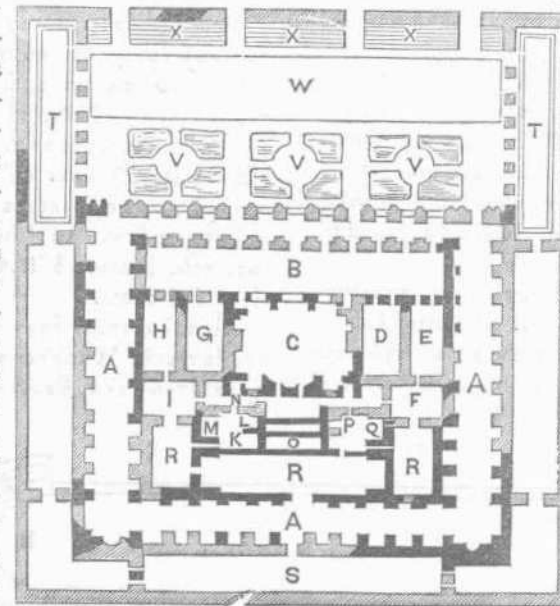
Γ. Ἐλαιοθεσίον. Τὸ πρῶτον δωμάτιον ἀριστερόθεν τῆς αἰθούσης τῶν γυμνασίων τῶν νέων, ὅπου ἠλείφοντο μὲ ἔλαιον πρὸ τῶν λουτρῶν, τοῦ ἀγῶνος, τοῦ παγκρατίου, καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων παιγνιδίων.

Η. Τὸ ψυκτήριον.

Αἰθουσα τῆς ὁποίας ἡ θερμοκρασία ἦτον ὀλιγόβαθμος, καὶ ἧτις ἦτο πλησίον τοῦ Ἐλαιοθεσίου. Πέραν τοῦ δωματίου τούτου ὑπῆρχε τρίτον χωρίσμα σχηματίζον τὴν γωνίαν, τὸ ὅποιον συνεικοινῶνι μὲ τὸν ψυχρὸν λουτρώνα καὶ ἦτο ἐκτισμένον εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος ἐσχημάτιζε δὲ τὴν διόδον ἧτις ἐφερεν εἰς τὸ στόμιον τῆς καμίνου, Γράμ. Ν.

Ι. Θερμαντήριον. Αἰθουσα χλιαρῶν λουτρῶν.

Κ. Λουτρών θελωτός. Εἰς τὴν μίαν ἄκρην αὐτοῦ ὑπῆρχε θερμὸς λουτρών L, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸ Λακωνικὸν M, ἢ θερμαντήριον. — Τὸ εἰς τὴν ἀντίθετον πλευρᾶν δωματίου ὅπερ ἦτο πλησίον τῆς καμίνου O, τὸ ὅποιον ἦτο

Σχέδιον καὶ διάταξις ἀρχαίου γυμνασίου.

ἐκτισμένον κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον καὶ τὰς αὐτὰς διαστάσεις, θὰ ἦτο ἄλλο θερμαντήριον εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ὡσαύτως θερμὸς λουτρῶν P, καὶ ἐν Δακωνικῶν Q, τὸ ὁποῖον συνεκοινωνεῖ δι' ἰδιαίτερων εἰσόδων μὲ τὸ Ἐφηβείον καὶ τὰ παρακείμενα χωρίσματα.

RRR. Τὸ σφαιριστήριον. Τόπος προωρισμένος διὰ τὰ σφαιρίστρα, ἢ δι' ἄλλα τὰ διὰ σφαιρῶν παιζόμενα γυμνάσια.

Τὰ δύο γωνιαῖα χωρίσματα ἐχρησίμευον δι' ἄλλα πολυάριθμα παιγνίδια, εἰς ἃ οἱ Ἕλληνες ἐνησολοῦντο.

S. Ἐξωτερικὴ στοὰ ἐστραμμένη πρὸς βορρᾶν.

TT. Δύο ἄλλαι στοαί, τὰς ὁποίας οἱ Ἕλλη-
ωνόμαζον Ξυστοὺς, εἶχον εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέ-
ρος γήπεδα ὠρισμένα διὰ γυμνάσια, καὶ ἦσαν
περικυκλωμένα μὲ περίβολον ἀρκετὰ ὑψωμένον
ὅπως προφυλάττει τοὺς θεατὰς ἀπὸ πᾶσαν συ-
νάφειαν μὲ τὰ ἠλειμμένα σώματα τῶν ἀθλητῶν.
Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἐγυμνάζοντο οἱ ἀθληταὶ τὸν
χειμῶνα καὶ τὴν κακοκαιρίαν. Ἄλλοι Ξυστοὶ
ἦσαν δίοδοι ἀσκεπτεῖς προωρισμένοι διὰ τὸ θέρος
καὶ τὴν εὐδίαν, τῶν ὁποίων οἱ μὲν ἦσαν ἄδενδροι
οἱ δὲ πεφυτευμένοι.

VVV. Περίπατοι ἀσκεπτεῖς πεφυτευμένοι μὲ
δένδρα καὶ ἔχοντες κατ' ἀποστάσεις μέρη ἄδεν-
δρα ὠρισμένα διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν γυμνασίων.

W. Στάδιον. Γήπεδον ἐφωδιασμένον μὲ κα-
θίσματα ἵνα δέχεται τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν,
οἵτινες συνηθοῦντο ὅπως ἴδωσι τὰ γυμνάσια
τῶν ἀθλητῶν.

Τὸ στάδιον ἦτο γήπεδον ἐπίμηκες, στρογγύ-
λον εἰς τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ, καὶ περιωρισμένον μὲ
λιθίνας βαθυῖδας. Εἰς τὴν μίαν ἄκρον τοῦ στα-
δίου ἦτον ἡ ὕσπληγξ ἐκ τῆς ὁποίας ὠρμῶντο οἱ
τρέχοντες εἰς τὸ ἄλλο ὄριον.

Τὸ γυμνάσιον ἦτο
προσιτὸν εἰς ὅλους
ἐκτὸς τῶν δούλων·
αἱ γυναῖκες εἶχον ἰ-
διαίτερας ὄρας διὰ
νά γυμνάζωνται. Ἐ-
στελλον τὰ παιδιά

εἰς τὸ γυμνάσιον καθὼς στέλλομεν σήμερον αὐτὰ
εἰς τὸ σχολεῖον. Ἡ γυμναστικὴ ἦτο ὑποχρεωτικὴ
συμπλήρωσις τῆς ἀνατροφῆς μὲ τὴν καλλιέρ-
γειαν τοῦ πνεύματος συνεβάδιζε καὶ ἡ καλλιέρ-
γεια τοῦ σώματος.

Εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν μετεχειρίζοντο τοὺς νέους
πρὸς ὑπεράσπασιν τῆς πατρίδος.

Ἡ γυμναστικὴ διηρθεῖτο εἰς τρία εἶδη :

Τὴν στρατιωτικὴν γυμναστικὴν.

Τὴν ἀθλητικὴν »

Τὴν ἱατρικὴν »

Οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται ἐγυμνά-
ζοντο εἰς τὴν πρῶτην, ἣτις συνίστατο εἰς τὴν
πυγμαχίαν, τὸ ἄλμα, τὴν πάλην, τὴν πεζοδρο-

μίαν καὶ ἀρματοδρομίαν, τὸν δίσκον καὶ τὸ ἀ-
κόντιον. Τοὺς ἐσυνεθίζον προσεῖτι νὰ βαδίζωσι
στρατιωτικῶς, νὰ φέρωσι βάρη 60 λιτρῶν ἐνῶ
περιεπάτου· ἔτι δὲ νὰ τρέχωσι καὶ νὰ πηδῶσιν
ὠπλισμένοι. Εἰς τὰ γυμνάσια αὐτῶν ἔφερον ξί-
φη, ἀκόντια καὶ βέλη διπλοῦ βάρους τῶν συνή-
θων ὄπλων τῶν στρατιωτῶν. Τὰ γυμνάσια ταῦτα
ἦσαν συνεγῆ.

Ἡ ἀθλητικὴ γυμναστικὴ ἐδιδάσκετο καὶ
δικυθύνετο ὑπὸ ἀξιωματικῶν διοριζομένων ὑπὸ
τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου ἢ Ἀρείου πάγου, καὶ
συνίστατο εἰς ἰδιαίτερας ἀσκήσεις. Ὁ ἀθλητὴς
ἐγυμνάζετο κυρίως εἰς τὸ παγκράτιον, εἰς τὴν
πάλην, εἰς τὴν πυγμαχίαν καὶ εἰς τὸν δρόμον·
καὶ νέοι, οἵτινες ἐγίνοντο ἐξ ἐπαγγέλματος ἀθλη-
ταί, παρουσιάζοντο εἰς τὰς ἐθνικάς, θρησκευτι-
κὰς καὶ πολεμικὰς ἐορτάς.

Ἡ ἱατρικὴ ἢ ὑγιεινὴ γυμναστικὴ περιελάμ-
βανε γυμνάσια ἐν ἀρμονίᾳ μὲ τὸν ὄργανισμὸν τοῦ
ἀνθρώπου καὶ κατ'ἀλλήλα πρὸς ἀνακούφισιν καὶ
καταπολέμησιν τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ ἀσθενειῶν
τοῦ σώματος.

Πρῶτος, ὅστις μετεχειρίσθη τὴν τέχνην ταύ-
την καὶ ἐφήρμοσεν αὐτὴν εἰς τὰς ἀσθενείας τοῦ
ἀνθρωπίνου σώματος, ὑπῆρξεν ὁ Ἡρόδικος, ὅς-
τις ἐξέτεινε αὐτὴν, τὴν ἀνέπτυξεν καὶ ἐξήγαγε
λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Μετὰ τοῦτον ὁ Ἴππο-
κράτης ἐθεμελίωσεν ἐπ' αὐτῆς θαυμαστὴν διδα-
σκαλίαν, καὶ ἐγενίκευσε τὴν τέχνην ταύτην, ἀπ-
αλλάξας αὐτὴν ἀπὸ διαφόρους ἀσκόπους κανό-
νας, τοὺς ὁποίους ὁ Ἡρόδικος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν
εἶχον ἐπινοήσει.

Αἱ παλαιστραὶ ἦσαν ἀφιερωμέναι εἰς τὸν θεὸν
τῆς ἱατρικῆς Ἀπόλλωνα, καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν
παλαιστρῶν ἐλάμβανον συχνάκις τὸν τίτλον τοῦ
ιατροῦ.

Ὁ ἀθλητὴς. Τὸ
μέγα ἀντικείμενον
τοῦ καιροῦ ἐκείνου,
ἡ μεγάλη προσωπι-
κότης τῶν Ἑλληνι-
κῶν συνθηγιῶν, εἶ-
ναι ἀναντιρρήτως ὁ
ἀθλητὴς. Ὁ ἀθλητὴς ἦτον ἰσχύς, δύναμις, τιμὴ
ζῶσα διὰ τὸ ἔθνος του· καὶ ἡ ἐνδοξοτέρα δὲ πόλις
ἐθεώρει ὀλυμπιακὴν νίκην δρεπομένην ὑφ' ἐνὸς τῶν
πολιτῶν τῆς ὡς νέαν λαμπρότητα προστιθεμένην
εἰς τὸ ὄνομά της. Ἐνίοτε δὲ ἄλλη τις πόλις παρ-
εκάλει τὸν νικητὴν ν' ἀνακηρυχθῆ πολίτης αὐ-
τῆς, ὅπως καρποθῆ τὴν ἐκ τῆς νίκης δόξαν. Νό-
μος τοῦ Σόλωνος ὠρίζεν ἵνα ὁ εἰς τοὺς Ὀλυμπια-
κοὺς ἀγῶνας Ἀθηναῖος νικητὴς ἀνταμειβῆται μὲ
σύνταξιν 500 δραχμῶν καὶ τρέφεται ἀπὸ τὸ
Πρυτανεῖον. Ἐν Σπάρτῃ δ' ἐδίδον εἰς τὸν νικη-
τὴν ἐπιφανῆ θέσιν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, καὶ
ἐτίθετο πλησίον τοῦ βασιλέως.

Ἡ Ἄλις, — οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ μέρος τῆς Ὀ-
λυμπίας ὅπου ἐτελοῦντο οἱ ἀγῶνες, — ἦτο κεκο-
σμημένη μὲ ἀπείρους ἀνδριάντας τῶν νικητῶν,
ἀνεγερθέντων τῇ ἀδείᾳ τῶν Ἡλείων ὑπὸ τῶν
ιδίῶν, ἢ ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν ἢ δαπάνη τῶν
συμπολιτῶν αὐτῶν. Συνήθεια δ' ἦτο νὰ ἐορτά-
ζηται γεγονὸς οὕτω εὐτυχὲς οὐ μόνον εἰς τὴν
Ὀλυμπίαν ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ νικη-
τοῦ διὰ θριαμβευτικῆς πομπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν
ἔψαλλον ἐγκώμια τοῦ νικητοῦ, τῶν προγόνων
καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Οἱ ἐξοχώτεροι ποιηταὶ
κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας προσέφερον τὴν
σύμπραξιν τῶν, ἰδίως εἰς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ πλου-
σίους· ὥστε οἱ ἀγῶνες οὗτοι ἐδίδον ἀφορμὴν εἰς
ἀριστουργήματα γλυπτικῆς καὶ ἐνέπνεον τοὺς ὑ-
ψηλοτέρους φθόγγους τῆς Ἑλληνικῆς Μούσης.
Ἐν τούτοις ἡ ζωὴ τοῦ ἀθλητοῦ ἦτο σκληρὰ καὶ
ἐπίπονος ὑπαρξίς, κοπιώδης καὶ κινδυνώδης, συν-
οδευομένη μὲ στερεῆς παντοειδεῖς. Οἱ ἀρχαῖοι
συγγραφεῖς πάντες ἐγκωμιάζουσι τὴν ἐγκράτειαν
τῶν ἀθλητῶν ὡς καὶ τὸ καρτερικὸν αὐτῶν εἰς
τοὺς κόπους, τὴν ἐργασίαν, τὰς προσβολὰς τοῦ
ἀέρος, τὰς πληγὰς καὶ ὄλας τὰς δοκιμασίας, εἰς
ἃς τοὺς ὑπέβαλλον πρὶν ἢ παραδεχθῶσιν αὐτοὺς
εἰς τοὺς δημοσίους ἀγῶνας. Ὁ ἀθλητὴς ὤφειλε
νὰ εἶνε, καὶ ἦτο παραδειγματικῆς σεμνότητος,
καὶ ἀπέχετο γενικῶς πάσης ἡδονῆς. Κατ' ἀρχὰς
ἠκολούθουν ἰδιαίτερον ὑγιεινὴν διαίταν, ἣτις
συνίστατο εἰς τὸ νὰ τρέφονται διὰ ξηρῶν σύκων,
καρύων, καὶ τυροῦ νωποῦ, ἀλλ' ἀκολουθῶν ἐγκατέ-
λιπον τὴν ἡκιστα ἐνδυναμωτικὴν ταύτην τροφήν
καὶ ἔτρωγον ἐψημένα κρέατα πολὺ θρεπτικὰ καὶ
μεγάλους ἀζύμους ἄρτους ὀνομαζομένους κωλή-
πια. Ἐτρωγον δὲ πολὺ καὶ κατὰ προσδιορισμένας
ὄρας, καὶ ἔπινον ὀλίγον οἶνον, μόνον δὲ κατὰ τὰς
ἡμέρας τῶν ἀγῶνων περιέστελλον τὴν ὄρεξιν τῶν.

Ὁ ἀθλητὴς ἠγωνίζετο γυμνὸς καὶ ἠλειμμένος
μὲ ἔλαιον, ἵνα εὐκολώτερον ἀπορῶσιν τὰς περι-
βολὰς τοῦ ἀντιπάλου του καὶ ὅπως ὀλιγοστεύη
καὶ ἐμποδίσῃ τὴν ἀθλητὸν διαπνοὴν καὶ κλείη
τοὺς πόρους ἀνοιγομένους ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ
ἀγῶνος. Μετὰ τὴν ἐλαιοχριστίαν ἐκυλίετο κατὰ
γῆς καὶ ἐπεπάσσετο μὲ ἄμμον καὶ κόριν, δι' αἰ-
τίαν ὅπως ἀντίθετον τῆς πρώτης· τοῦτο ἐγένετο
ἵνα παρέχῃ περισσοτέραν λαβὴν καὶ συνειθίσῃ νὰ
ἀπορῶσιν τὰς χεῖρας τοῦ ἀνταγωνιστοῦ· ἡ ἐλαιο-
χριστία ἐχρησίμευε προσεῖτι ἵνα διατηρῆ τὰς δυ-
νάμεις διευκολύνει τὴν ἀπόμαξιν τοῦ ἰδρώτος
καὶ καθαρῶν τὸ δέρμα. Μετὰ τὸν ἀγῶνα ὁ ἀ-
θλητὴς ἐβυθίζετο εἰς θερμὸν λουτρόν.

ἵνα γείνη τις δεκτὸς εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς
δημοσίους τελετὰς, δὲν ἤρκει μόνον ἡ καλλιέρ-
γεια τῆς γυμναστικῆς ἀπὸ τῆς τρυφερωτέρας ἡ-
λικίας καὶ ἡ ἐν τοῖς γυμνασίοις μεταξὺ τῶν συμ-
μαθητῶν του διάκρισις, ἀλλ' ἔπρεπε καὶ μεταξὺ
τῶν Ἑλλήνων νὰ ὑποστῇ ἄλλας δοκιμασίας ἀνα-
φερομένας εἰς τὴν γέννησιν, εἰς τὰ ἦθη καὶ εἰς
τὸν κοινωνικὸν βίον.

Οἱ ἀθληταὶ ἐγίνοντο δεκτοὶ εἰς τοὺς δημο-
σίους ἀγῶνας, ἀφοῦ διήρχοντο δέκα κατὰ συνέ-
χειαν μῆνας εἰς παλαιστραν, ὅπου διδάσκαλοι ἐ-
δίδασκον αὐτοὺς τὰ γυμνάσια, ἅτινα ὤφειλον νὰ
ἐκτελέσωσιν ἵνα ἀναδειχθῶσι νικηταί. Ὁ ἀθλη-
τὴς ὤφειλεν ὡσαύτως νὰ εἶνε Ἕλλην ἐκ γενετῆς
καὶ ἐλεύθερος. Αἱ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλ-
λων ἐθνῶν διαφοραὶ ἦσαν τόσον μεγάλαί, ὥστε οἱ
υἱοὶ Ἀθηναίου καὶ γυναικὸς ξένης δὲν συνηγωνί-
ζοντο μὲ τοὺς ἄλλους, ἀλλ' εἶχον τὸ Κυνόσαργες,
τὸ ὁποῖον εἶχε παραχωρηθῆ αὐτοῖς, ὥστε ἡ δια-
φορὰ τῶν γειτόνων λαῶν νὰ εὐρίσκη εἶδος φραγ-
μοῦ. Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἀγῶνων κῆρυξ ἐκή-
ρυττε δημοσίως τὰ ὀνόματα τῶν ἀθλητῶν, οἵ-
τινες ἐμελλον νὰ φανῶσιν εἰς ἕκαστον εἶδος ἀ-
γῶνων, καὶ φέρων αὐτοὺς πρὸ τοῦ λαοῦ τοὺς ὠ-
νόμαζεν ὑψηλοφῶνως· μετὰ ταῦτα θέτων τὴν
χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἕκαστου ἠρώτα ἐὰν εἶ-
χον νὰ προσάψωσι τι εἰς τὸν δεικνυόμενον εἴτε
ἐγκλημα, εἴτε ἀταξίαν ἠθῶν, εἴτε ἀτιμίαν, εἴτε
δουλείαν. Ὁ κληρὸς ὠρίζεν πῶς οἱ ἀθληταὶ θὰ
ἠγωνίζοντο, ἐκανόνιζε τὰς τάξεις διὰ τὸν δρό-
μον, καὶ ἔθετεν αὐτοὺς κατὰ ζεύγη διὰ τὴν πά-
λην καὶ τὴν πυγμαχίαν. Εἰσῆρχοντο δὲ εἰς τὴν
κονίστραν ἀφοῦ ἤκουον μικρὰν προτροπὴν ἐκ μέ-
ρους τῶν κριτῶν καὶ δικαστῶν, οἵτινες προέτρε-
πον αὐτοὺς νὰ ἀγωνισθῶσι καλῶς.

Οἱ νόμοι τῶν ἀθλητῶν ἐπέταττον αὐτοῖς νὰ
φέρωνται τιμίως, ἄνευ δόλου, ἄνευ τεχνασμά-
των καὶ ἄνευ ἄλλης βίας ἢ τῆς ἐπιτετραμμένης
εἰς τὴν μάχην. Ὁ δὲ παραβάτης τούτων ἀθλη-
τῆς ἐραβδιζέτο ἀμέσως ἢ ἐξεδιόκετο τῆς κονί-
στρας· ἀπηγορεύετο δὲ δεκασμός τῶν κριτῶν ἢ
ἀνταγωνιστῶν, ὁ δὲ παραβάτης ἐτιμωρεῖτο διὰ
προστίμου.

Τέλος οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἀφοῦ ὑπέβαλλοντο
εἰς μυρίας δοκιμασίας πρὸ τῶν ἀγῶνων καὶ κατὰ
τὴν τέλει αὐτῶν, ἐλάμβανον ἐπὶ τέλος τὴν
προωρισμένην ἀμοιβήν, ἣς μόνη ἢ προσδοκία ἦτο
ἱκανὴ νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ εἰς τόσον ἐπίπονον
στάδιον.

Κατ' ἀρχὰς αἱ ἀμοιβαὶ τῶν ἀθλητῶν ἦσαν
δούλοι, βόες, ἵπποι, κύπελλα, ὄπλα, χρήματα
κτλ. ἀργότερον ὅμως ἦσαν ἀπλοὶ στέφανοι φύλ-
λων μετὰ φοίνικος.

Ἡ Γυμναστικὴ ἐν Ρώμῃ.

Οἱ πρῶτοι ἀθληταί, οἵτινες ἐφάνησαν ἐν Ρώ-
μῃ, ἦσαν ἐκ τῆς Ἐτρουρίας ἐξ ἧς ἔφερον αὐτοὺς
ὁ βασιλεὺς Ἄγκος Μάρκιος. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 81
π. X. ὁ Σύλλας εἰσήγαγε τοὺς Ἕλληνας ἀθλη-
τάς, οἵτινες ἔκτοτε διέμενον ἐκεῖ.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἡ Ρωμαϊκὴ ἀξιοπρέπεια πε-
ριεφρόνησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, καθόσον τότε
ἦτο ἡ ἐποχὴ τῆς παρακμῆς τῶν ἠθῶν, ἡ δὲ γυ-
μναστικὴ ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι θεσμοὶ εὐρί-
σκοντο εἰς κατάπτωσιν ἐν Ἑλλάδι καὶ τὰ γυ-

μνάσια είχαν καταστήσει άπλως σχολεία άθλητών.

Εξετάζοντας όποια ήτο ή κλίσις των Ρωμαίων προς την γυμναστικήν εύρισκόμεν αυτήν όμοίαν σχεδόν προς την των Έλλήνων, άλλ' υπό άλλην μορφήν, διότι ούτοι ένησχολήθησαν εις τὸ νά καταρτίζωσιν άπλως στρατιώτας ρωμαίους, πράγματι δ' είχαν στρατιωτικὴν γυμναστικήν. Είχον επίσης καλώς έννοήσει ότι δέν δυνατόι τις νά είνε ισχυρός ή εργαζόμενος άδιακόπως, και ότι μόνη ή τακτική άσκησις είναι ο κάλλιστος ύπερασπιστής της ανεξαρτησίας και της ελευθερίας. Η Ρώμη, και άρου άκόμη ο λαός αυτής άπώλεσε την άγνότητα και την πρώτην άπλότητα των ήθων του, εξηκολούθη νά ζή έν τῇ αύστηρῃ πενιχρίῃ των προγόνων της, όμοιαζούση πολύ μέ την της Σπάρτης. Η ρωμαϊκή νεολαία ήσκειτο ως και πρότερον εις την λιτότητα και τὸν κόπον, εις τὸν χειρισμὸν των όπλων και εις τὴν ίππασίαν.

Οί Ρωμαιοί ήρχισαν νά άναγεύρωσι γυμνάσια πολλὸν χρόνον μετά τοὺς Έλληνας, αλλά ύπερέβησαν αὐτοὺς κατά τὸ πλῆθος και τὴν λαμπρότητα των οικοδομῶν. Έν των κυριωτέρων ήτο τὸ ίπποδρόμιον τοῦ πεδίου τοῦ Άρεως, όπου ὄχι μόνον οί στρατιῶται και ή νεολαία εγυμνάζοντο εις πᾶν εἶδος άγώνος, αλλά και οί μονομάχοι, έπονειδίστου και άποτροπαίου μνήμης, εξετέλουν τοὺς αίματηροὺς άγώνας των προς διασκέδασιν τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ. Καί αὐτὸς ο Μάριος, μολονότι προσέβηκώς την ήλικίαν έπορεύετο καθ' ένάστην εις τὸ πεδίον τοῦ Άρεως. Ο Πομπήιος, έν ήλικίᾳ πενήτηκοντα ὀκτώ ετών, έμάχητο εκεί ένοπλος μέ τοὺς νέους, ίππευσεν, έτρεχεν από ρυτῆρος και έριπτε τὸ ακόντιον.

Μετά τὰ γυμνάσια έρίπτοντο εις τὸν Τίβεριν διὰ νά γυμνασθῶσιν εις τὸ κολύμβημα και διὰ νά καθαρισθῶσιν από τὴν κόπιν και τὸν ιδρώτα. Τὴν τέχνην ταύτην εξήσκησαν μόνον υπό τοὺς αυτοκρατορας και τὴν παρεδέχθησαν ως άσκησιν στρατιωτικὴν χωρίς νά έχωσι δημόσια σχολεία.

Είναι ὅλως άκατάλληλον νά διηγήσωμεν ένταῦθα περί των μονομάχων, διότι τὸ επαχθές αὐτὸ επάγγελμα δέν έχει εὐτυχῶς οὐδεμίαν σχέσηιν μέ τὸ άντικείμενον ύπερ πραγματευόμεθα. Έν συντόμῳ λέγομεν μόνον ότι ο ρωμαϊκὸς λαός ήτο ο μόνος λαός τοῦ κόσμου, ὅστις σφόδρα ήυχαριστέτο εις τὰ βάρβαρα θεάματα, και ὅστις επί πέντε αἰῶνας διετήρει τὴν αίμοχαρῆ ταύτην διάθεσιν. Καθόσον άφορᾷ τοὺς Άθηναίους, οὔτοι άπεστρέφοντο πάντοτε τοὺς άγῶνας των μονομάχων και ποτὲ δέν παρεδέχθησαν αὐτοὺς εις τὴν πόλιν των. Οτε δέ τις έσκέφη νά προτείνῃ δημοσίως τοὺς άγῶνας τούτους, λέγων ότι αἱ Άθηναίαι δέν πρέπει νά είναι κατώτεραι της Κορίνθου. «Ανατρέψατε πρώτον, έφώνησεν εις Άθηναίος, ανατρέψατε τὸν βωμόν, τὸν ὅποιον πρό

χιλίῶν ετών οί πατέρες ήμῶν ίδρυσαν εις τὸν θεόν τοῦ Έλείου». Η Ρώμη ήτο επίζηλος διὰ τὰς Θέρμας της, αἵτινες ήσαν εκτεταμένα καταστήματα έχοντα σχεδιν μέ τὴν γυμναστικήν, τὰ ὅποια ίδρύθησαν μετά τοὺς χρόνους τοῦ Αὔγουστου, ὅτε οί Ρωμαιοί έτρεψαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν προς τὰς τέχνας και τὴν εἰρήνην. Τὸ ὄνομα Θέρμαι εδόθη ιδίως εις εκτεταμένα κτίρια, των ὁποίων τὸ σχέδιον άπεικόνιζε τὸ γυμνάσιον των Έλλήνων, άλλ' αἵτινα ήσαν φιλοδομημένα πολυτελῶς και είχαν μεγάλας διαστάσεις. Τὰ καταστήματα ταῦτα περιείχον αἰθούσας δι' ὅλα τὰ εἶδη των λουτρῶν, θερμά, ψυχρά, ή τοῦ αἵματός εκτός τούτου περιείχον αἰθούσας, έν αἷς συνερχόμενοι συνωμίλουν ή συνεζήτουν, βιβλιοθήκας, πινακοθήκας, χωρίσματα διὰ πᾶν εἶδος παιγνιδίου και άσκήσεως, περιπάτους σκιερους, διαδρομους έστεγασμένους, περίστυλον κατάλληλον διὰ πῆδημα, διὰ δρόμον και διὰ πᾶν εἶδος άσκήσεως, τέλος ὅλα τὰ μέσα, αἵτινα δύνανται νά παράσχωσι νοεράς και ὕλικας ἀπολαύσεις εις λαὸν πλούσιον και παραδεδομένον εις τὴν πολυτέλειαν. Φαίνονται άκόμη έν Ρώμη τὰ εκτεταμένα έρείπια τριῶν καταστημάτων τοῦ εἶδους τούτου.

Μετά τὴν παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων και μετά τὴν εποχὴν, ήτις είναι τὸ ωραιότερον μέρος ὅλης της αρχαίας ιστορίας της καταληγούσης μετά της βασιλείας των Άντωνίνων, έφθασεν ή μεγάλη φυσική και ήθική εκπτώσις των Ρωμαίων, ήτις επήγαγε τὴν καταστροφὴν και διάλυσιν τοῦ τέως κραταιοτάτου των ἐπὶ γῆς κρατῶν. Τὸ ρήθην υπό τοῦ Ιπποκράτους, ότι ή ύπερβολή της δυνάμεως εις τὸν άνθρωπον πλησιάζει τὴν ασθένειαν, δύνανται νά εφαρμοσθῇ και εις τὰ ἔθνη ὡς ο άνθρωπος, οὔτω και πᾶν ἔθνος, διαφθείρεται και μεταβάλλει φύσιν εμπιστευόμενον τυφλῶς εις τὴν δυνάμιν του τούτο δὲ εἶνε βέβαιον σύμπτωμα ότι τὸ ἔθνος εκείνο βαίνει προς τὴν πτώσιν. Οὔτως οί Ρωμαιοί άπώλεσαν τὴν ύπεροχὴν των όταν έγκατέλιπον τὰ ἴδια αὐτῶν όπλα, αἵτινα τοῖς εφείνοντο βαρέα, όταν έλαβον τὴν ἄδειαν παρά τοῦ αυτοκράτορος Γρατιανοῦ νά αφήσωσι τοὺς θώρακας αὐτῶν, και έπειτα τὰς περικεραλαίας, ὡστε εκτεθειμένοι άνευ ύπερασπίσεως εις τὰς προσβολὰς δέν έσυλλογίζοντο πλέον άλλο εἰμὴ τὴν φυγὴν. Οί Ρωμαιοί κατόρθωσαν νά εξουσιάσωσιν ὅλους τοὺς λαοὺς ὄχι μόνον διὰ της τέχνης τοῦ πολέμου, άλλ' ὡσαύτως και διὰ της συνέσεως, της σταθερότητος και τοῦ έρωτος αὐτῶν προς τὴν δόξαν και τὴν πατρίδα. Οταν υπό τοὺς αυτοκράτορας αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ ήφαινήθησαν, τοῖς έμεινεν ή στρατιωτικὴ τέχνη διὰ της ὁποίας μέ ὅλην τὴν ἀδυναμίαν ή τὴν τυραννίαν των ήγεμόνων αὐτῶν, διετήρησαν, ότι είχαν ἀποκτήσει· άλλ' όταν ή διαφθορά και ή μαλθακότης εἰσῆλθεν εις τὸν στρατὸν, έγσειναν βαρὰ των

ἄλλων λαῶν. Οὔτως έτελείωσε τὸ μέγα εκείνο ἔθνος, τὸ ὅποιον νομίζει τις ότι εφάνη εις τὸν κόσμον νά υπάρξῃ παράδειγμα εις τὰ ἄλλα. Παράδειγμα αληθοῦς μεγαλείου, άλλ' ὡσαύτως παράδειγμα πτώσεως και καταισχύνης.

Η ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΓΗΡΑΤΟΣ

Έν πάσῃ εποχῇ και παρά πᾶσι τοῖς λαοῖς βλέπομεν ότι ή μακροβιότης θεωρεῖται ὡς δῶρον τοῦ θεοῦ, και ότι οί γέροντες γεραίρονται ὡς σεβάσματα και ἱερά πρόσωπα. Η Γραφή άφηγείται ήμῖν ότι ή μακροβιότης άπνευμήθη πλειστάκις ὡς ανταμοιβή τοῦ προς τοὺς γονεῖς σεβασμοῦ των τέκνων. Πᾶσα γλῶσσα κέκτηται φράσεις οικείας προς ὑποδοχὴν ή άποχαιρετισμὸν, ευχαρίστησιν ή ευχὴν, άναφερομένας προς τὴν παγκόσμιον ταύτην εκτίμησιν της ζωῆς, ήτις εἶνε δῶρον, άπόροια, εἰκὼν της θεότητος, ὕψιστη εκδήλωσις της ισχύος αὐτης, επάγγελία τελειότερας τινὸς ὑπάρξεως, ής ή χαρὰ και αἱ ελπίδες ήμῶν εἶνε άπλᾶ, οὔτως εἰπεῖν, άνταύγεια.

Οπως δικαιωσθῇ ή ζωὴ παρά τῷ ανθρώπῳ, νοήμονι και ελευθέρῳ, εἶδει νά ή αξία άγάπης, εκτός εἶτι των παντοειδῶν τέρψεων, αἱ δύνανται νά παράσχῃ εις τε τὸ πνεῦμα και τὰς αἰσθήσεις, αὐτὸ άπλως τὸ ζῆν εἶδει ν' αποτελῇ κατάστασιν ευάρεστον. Η ζωὴ λοιπὸν εἶνε καθ' έαυτὴν αγαθόν τι, ανεξαρτήτως των ελατηρίων, αἵτινα παρομοῶσιν ήμᾶς νά εκτιμῶμεν και αγαπῶμεν αὐτὴν κατά διαφόρους βαθμοὺς, κατά τὸν χρόνον, τὰ επιδρόντα αἵτια, τὰς περιστάσεις, ὕφ' ὧν διαποικίλλονται οί ὄροι αὐτης. Πάντοτε και πανταχοῦ επιθυμία, δνερον της ανθρωπότητος ὑπῆρξεν ή παράτασις τοῦ ἐπὶ γῆς βίου, γινομένου οὔτω μακρὸν προανάκρουσμα της θανάτου ὑπάρξεως. Διὰ τούτο ο θεός επήνεσε τὸν Σολομῶντα διότι εζήτησε παρ' αὐτοῦ σοφίαν μάλλον και οὐχί μακροβιότητα, και απένειμεν αὐτῷ εις επίμετρον και πάντα τὰ ἄλλα αγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου.

Έμφυτὸν τι λοιπὸν αἰσθημα παρακινεῖ ήμᾶς ν' αγαπῶμεν τὴν ζωὴν και νά επιθυμῶμεν τὴν παράτασιν αὐτης. Εργάται έργου οὐδέποτε περατομένου, επιδιώκομεν άκαταπαύστως τὸν σκοπὸν τοῦ προορισμοῦ ήμῶν, ιδανικὸν εις τὸ ὅποιον παρέσχομεν τὸ καθῆκον ὡς σύμβολον. Ο δουλος καταρᾶται τὸν επιβεβλημένον τῇ ἀδυναμίᾳ του και τῇ ἀμαθείᾳ του μόχθον, δι' ὃν χρησιμοποιεῖται έν αὐτῷ μόνον δυνάμεις τις παρεμφερῆς προς τὴν της μηχανῆς ή τοῦ κτήνου. Ο ελευθερος άνθρωπος αγαπᾷ τὸ έργον του, τὸ έννοεῖ, συνεταιρίζεται προς τὸ μέγα παγκόσμιον έργον, συντελεῖ εις τὴν ὑπὸ της προνοίας τεταγμένην άρμονίαν τοῦ σύμπαντος, συνεργάζεται μετά τοῦ θεοῦ!

Κατὰ τὴν ενεργητικωτέραν περίοδον τοῦ βίου, έπωφελοῦμεθα των ευεργετημάτων αὐτοῦ χωρίς

νά έννοῶμεν αὐτὰ· ἀπληρομάνομεν τὰς ήδονὰς του χωρὶς νά αναλύομεν αὐτὰς· ή εὐδαιμονία του ζῆν φαίνεται ήμῖν τὸσον φυσικὴ ὅσον και ή του άναπνεῖν και βλέπειν τὸ φῶς. Αλλά βραδύτερον, ὅτε κοπάζει ή ὀρμὴ τοῦ άγῶνος, ὅτε ο κόπος αὐτὸς της μάχης επιβάλλει άνακωχὴν τινα, ὅτε δυνάμεθα ν' ἀπολαύσωμεν της γαλήνης άσφαλοῦς ισχύος, κρῖνομεν κάλλιον τὸ παρελθόν, εκτιμῶμεν κάλλιον τὸ μέλλον· ή γαλήνη εἰσὶν ανυψοῖ ήμᾶς ὑπὲρ τὰς ασχημάντους εκείνας ὀρδας αἱ εξελαμβάνομεν ὡς μεγάλας ὀλίψεις, ενισχύει ήμᾶς κατά της αληθοῦς δδύνης. Τότε έννοοῦμεν κάλλιον τὰ αγαθὰ της ζωῆς, ή ήρεμία τοῦ πνεύματος επιτρέπει ήμῖν ν' αναλύομεν τὰ πλεονεκτηματα αὐτης, ή πείρα της καρδίας καθιστᾷ ήμᾶς ευαισθητοτέρους προς τὰς ήδονὰς της· τὸ γῆρας έχει συναίσθησιν της εὐδαιμονίας.

Νέοι, ὀρῶμεν ὡς κατακτητῆαί εις τὴν ζωὴν, οδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ιδανικοῦ προς επιδίωξιν δνειρου τινός· τότε πᾶσα ή εὐτυχία συνίσταται εις τὴν ελπίδα. Βραδύτερον αποθαυμάζομεν τὰς ἀληθεῖς του παρελθόντος εἰκόνας, άναμιμνησκόμεθα πάντως ευάρεστον συγκινήσεων· ή εὐδαιμονία άναγεννᾶται κατά βούλησιν εκ της άναμνήσεως.

Τοῦ γέροντος ή καρδία φθάνει εις τὴν τελειότητα αὐτης, τὸ πνεῦμα έχει πᾶσαν τὴν ευγένειάν του, ή κρίσις έχει πᾶσαν τὴν ὀρθότητά της· ή πείρα παρέχει αὐτοῖς τὰς δύο μεγάλας ιδιότητας, αἵτινες εἶνιν αναγκαῖαι προς άγωγήν των ανθρώπων: τὴν ισχὴν και τὴν πραότητα. Εἰς αὐτὸν ανήκει δικαιοματι ή διοίκησις της οικογενείας και ή κυβέρνησις τοῦ Κράτους. Παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις οί δικαιοδῶται άρχοντες εκάλουντο γέροντες διότι εξελέγοντο εκ των προβεβηκότων τὴν ήλικίαν. Εἶνε ευχερὲς ν' αποδείξωμεν διὰ της ιστορίας ότι έναρετώτεροι και ευτυχέστεροι λαοί ὑπῆρξαν οί εμπιστευθέντες τὴν εξουσίαν εις τοὺς γηραιότερους, και ὧν οί άρχηγοί ενεπνεύοντο ὑπὸ τούτων. Έν τινι δραματικῷ έργῳ παρασταθέντι έν Ρώμη ἐπὶ Τραϊανοῦ εὐρίσκονται αἱ γραμμαὶ αὐται, αἵτινες έχουσιν αἰώνιον της αληθείας τὸ κύρος: «Εἰπέ μοι πῶς ή ἄλλοτε τὸσον ισχυρὰ δημοκρατία καταστράφη.— Διότι τὸ βῆμα παρεδόθη εις ἀμαθείς και νεωτάτους τὴν ήλικίαν ῥήτορας».

Εἶνε αληθές ότι ή πῆρωσις των μελῶν, ή φυσική ἀδυναμία, ή ήθική ἀπάθεια, καταδικάζουσι συνήθως τοὺς γέροντας εις βίον καθαρῶς φυτικόν· αλλά τὸ πρόωρον τούτο εσχάτον γῆρας δέν εἶνε διόλου φυσικόν· εἶνε τὸ αποτέλεσμα παρεκτροπῶν της νεότητος ή της ωρίμου ήλικίας. Πρὸ πάντων προς τὰ άφορῶντα τὴν νοημοσύνην και τὰ διανοητικὰ προσόντα ο κανὼν εἶνε ότι ή ισχύς αὐτῶν αὐξάνει μάλιστα κατά τὸ γῆρας και συγκρατεῖται μέχρι των φυσικῶν ὀρίων τοῦ ανθρωπίνου βίου. Ο Κάτων εδημηγόρει έν ήλικίᾳ 86

έκεινο βοστρύχιον, ὅπερ εὐσπλαγχνος γαστρί-
κοψεν ἀφ' ὕμων πρὶν ἀφεθῆτε εἰς τὴν διάκρισιν
τοῦ ἐμπόρου! Αὐτὸ δὲν διέβρηξε τοὺς δεσμούς
του πρὸς τὸ παρελθόν, δὲν περιπλανᾶται ξένον
μεταξὺ ξένων προσώπων, δὲν εἶνε ὄργανον τῶν
κενοδοξίων τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἀναπαύμενον ἐπὶ
πιστοῦ στήθους κινεῖ τὴν χορδὴν τῶν πόθων καὶ
τῶν ἀναμνήσεων.

[Ἐκ τῶν τοῦ Castelnovo].

Π. Β.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Μικροῦλι, κατακίνουργο,
Γυρμένο 'ς τ' ἀρογιᾶλι,
Θά πίστευες, τὰ κύματτα
Πῶς μόλις τό 'χαν βγάλει.
'Σὰ νὰ τὰ σάρων' ἀπαλά
Θαλασσινὴ φρεσκάδα
Φτωγὰ σηπτάλια χαμηλά,
Γεμάτ' ἀσπράδα.

'Απ' τὸ βουνοῦ ποῦ ὕψωνοταν
'Σ τὰ βᾶθη, ἀντικρινά του,
Θ' ἀγνάνιτους 'ς τῆς θάλασσης
Τὴν ἄκρη τῆ θαριά του,
Σὰ βούχα 'ς τῆ σειρά λευκά
Πώτοχ' ἐκεῖ ν' ἀπλώσουν
Κάποια χερᾶκια ἐργατικᾶ
Γιὰ νὰ στεγνώσουν.

Ποτάμι δὲν τὸ πότιζε'
Βαλανίδιζις, πλατάνιζι
Δὲν ἔβριχναν τοῦ ἰσκίου των
'Σ αὐτὸ τὴν περηφάνιζι.
Μονάχ' ἀπὸ καμμά μεριά
Ξεμύτιζε μυρτοῦλα,
'Ἄλλου βόδιζι καὶ λιγαριά,
Καὶ μιά βρουσοῦλα.

Καλοκαιριοῦ τὸ 'χρῶσωνε
'Ἡμέρα ἠλιοκαμμένη,
'Ἄλλὰ ψυχὴ δὲ θάδλεπες
Μεσ' τὸ χωριὸ νὰ μένη,
Οὔτε τραγοῦδι, οὔτε μιλιζ
Νὰ τρέξη 'ς τὸν ἀέρα
'Ἐλαίπαν ὄλοι 'ς τῆ δουλειᾶ,
'Σ τὸν τρύγο πέρα.

Μικροῦλι, κατακίνουργο,
Γυρμένο 'ς τ' ἀρογιᾶλι,
Θά τὸ θαρροῦσες νήπιο
Μ' ὀλόξανθο κεφάλι,
'Ὅπου, γυρτὸ σαν τὸ θωρεῖ,
Με τὸ φιλι' 'ς τὸ στόμα
Πηγαίνει ὁ ὕπνος νὰ τὸ βρῆ
Καὶ μέρ' ἀκόμα.

Καὶ μόνο 'ς τὴν ἀπάντηχ
Τῆς ἐρημιᾶς γαλήνη
Θά ν' ἄκουγες τῆ θάλασσα
'Σ τὰ πόδια του νὰ γύνη
Τὸν ἱερό της τὸ σκοπό.
'Ἢ μάννα τὸ μωρό της
'Κοιμοῦσε μὲ τὸ χαρωπὸ
Νανουριτό της.

Καὶ τότε μὲ τῆς θάλασσης
Τῆ μητρικῆ ἀρμονία
Μέσ' τὴν ψυχὴ σου θά νιώθεις
'Ἀφρόπλαστη εὐτυχία

'Σὰ νὰ σοῦ 'φέρναν 'ς τὰ νερά
Κρυμμένα χίλι' ἀηδονία
Σὲ χίλιων τραγοῦδιων φτερά
Τὰ πρώτα χρόνια.

Καὶ μὴ ἀστραπὴ παράξενη
Θ' ἀπίθωνε μπροστά σου
Τὴν κούνια, τὰ βουχάκια σου,
Τὴ φλόαρη γιαγιά σου,
Κούκλαις, χοροῦς, γέλια, φιλιζ,
Κι' ἀπάνου 'ς ὄλα ἐκεῖνα
Μάννας τραγοῦδι κι' ἀγκαλιζ,
Μίννας ἀκτινα!

Ἐν Μεσολογγίῳ.

ΚΑΘΗΣ ΠΑΡΑΜΑΡ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

'Ὁ Ἀγαθόπουλος ἔπιε ποτήριον ζύθου εἰς τοῦ
Φίσερ καὶ ἀναμένει ἤδη πρὸ τῆς ὥρας τὸ
τράμβαῦ διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ. Αἶφνης τύπτει διὰ
τῆς χειρὸς τὸ μέτωπον.

— Ἀνόητος ποῦ εἶμαι! δὲν ξεκινῶ σιγὰ-σιγὰ
μὲ τὰ πόδιζ μου, κι' ὅταν θὰ περᾶ μπαίνω μέ-
σα. Ἐτσι δὲν χασομερῶ καθόλου!..

Ἐν μνημοσύνη.

Πολλοὶ φίλοι παρηγοροῦσι τὴν ἀτυχῆ, ἣτις
εἶχεν ἀπολέσει τὸν σύζυγόν της.

— Ἀχ! ἀποκρίνετ' ἐκεῖνη θακρύουσα, τὸ αἰ-
σθάνομαι πῶς δὲν θὰ μ'πορέσω νὰ ζήσω πολὺ...
χῆρα.

Ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖῳ.

Κατηγορεῖται τις ὅτι ἔκλεψε τὸ ὠρολόγιον
ἄλλου.

— Καὶ πῶς; λέγει ὁ πρόεδρος πρὸς τὸν κα-
τηγορούμενον, δὲν ἐφοβήθης ὅταν ἔκλεπτες τὸ
ξένον πρᾶγμα;

— Ἐφοβήθην, κύριε πρόεδρε... μήπως τὸ
ὠρολόγι δὲν εἶνε ἀπὸ καθαρὸ ἀσήμι.

Παρουσιάζουσιν εἰς τὴν κυρίαν Π... νεαρὸν
διδάκτορα τῆ ἱατρικῆς.

— Μπά, λέγει ἡ κυρία, τίσον νέος καὶ νὰ εἰ-
σθε ἤδη ἱατρός!

'Ὁ διδάκτωρ προσκλίνει μειδιῶν:
— Γιὰ τοῦτο, κυρία, καὶ δὲν θεραπεύω παρὰ
μόνον μικρὰ παιδιὰ.

— Ἀ! ἔτσι; τότε μάλιστα, λέγει ἡ ἀγαθὴ
κυρία.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

'Ὁ ψεύστης κατορθώνει ὥστε ἐν ἀρχῇ μὲν νὰ
φαίνεται τὸ ψεῦδος ὡς ἀλήθεια, ἐν τέλει δὲ νὰ
θεωρῆται ἡ ἀλήθεια ὡς ψεῦδος.

'Ὅ,τι ἡ κοσμιότης εἰς τὸ ἦθος, τοῦτο ἡ καθα-
ριότης εἰς τὸ σῶμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πολυμαθῆς δύναται νὰ γείνη τις διδασκόμε-
νος παρ' ἄλλου· ἀλλὰ συνετὸς δὲν δύναται νὰ
γείνη ἢ δι' ἑαυτοῦ.

Δὲν πρέπει νὰ θαυμάζωμεν ὅτι μία σώφρων
νεανὶς ἐβουθήσῃ κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς εἰς τὴν
κοινωνίαν εἶσοδον. Καὶ ἡ ἡὼς ἐβουθήσῃ κατὰ τὴν
πρώτην αὐτῆς ἐμφάνισιν, ἐκτὸς μόνον ὅταν νέ-
φός τι ἀμαυροῖ τὴν παρθενικὴν αὐτῆς ἀγνότητα.

'Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγω ἀκούω γογγυσμούς· ἕκα-
στος ἄνθρωπος ἔχει αἰτίαν τινά, δι' ἣν στενοχω-
ρεῖται. Εἰσέρχομαι εἰς τοὺς κύκλους τῶν συνανα-
στροφῶν· κατὰ τὸ φαινόμενον βλέπω πανταχοῦ
φαιδρὰ πρόσωπα· ἀλλ' ἐκεῖ γίνεται λόγος περὶ
ἀπόντων καὶ ἀκούω πόσον δυστυχεῖς εἶνε ὁ δεινὰ
καὶ ὁ δεινὰ, ὅτι οὗτος συνῆψε γάμον ἀτυχῆ, ἐ-
κεινος στεναίξει· ὑπὸ τὸ βάρος χρεῶν, ὁ τρίτος εὐ-
ρίσκεται περιπεπλεγμένος εἰς δίκας, ἄλλος ἔχει
τέκνα κακῶς ἀνατετραμμένα, ποτιζόντα αὐτὸν
πικρὰ ποτήρια. Μεταβαίνω εἰς ἄλλους κύκλους·
ἐδῶ ὁμιλοῦσι περὶ ἐκείνων, ὧν πρὸ μικροῦ ἐν τοῖς
πρώτοις κύκλοις ἐθαύμαζον τὴν φαιδρότητα, καὶ
μανθάνω ὅτι ἡ εὐθυμία αὐτῶν ἦν ἐξωτερικὴ καὶ
οὐδαμῶς ἀπὸ τῆς καρδίας· αὐτῶν προήρχετο. Τοῦ
ἐνὸς αἰ ὑποθέσεις κακῶς ἔχουσιν ἕνεκα τῶν και-
ρικῶν περιστάσεων· εἰς τὸν ἄλλον δὲν ἐδόθη ἡ
δημοσία θέσις, ἐφ' ἧς εἶχεν ἀξιώσεις, καὶ τοῦτο
λίαν λυπεῖ αὐτόν· τοῦ τρίτου ἡ ὑπόληψις ἡμαυ-
ρώθη διὰ τῶν ἀθεμιτῶν αὐτοῦ σχέσεων, αἰτίνας
παρασκευάζουσιν αὐτῷ αἰσχρὸν μέλλον· ὁ τέταρ-
τος πάσχει ὑπὸ τῆς ἀδικίας καὶ τῆς σκληρότη-
τος τῶν οἰκείων του. Ἄν μετεβαίνομεν ἀπὸ οἰ-
κίας εἰς οἰκίαν, ἂν ἀπὸ κώμης εἰς κώμην, ἀπὸ
πόλεως εἰς πόλιν ἐπορευόμεθα, ἠθέλομεν ἄρ' γε
εὔρει οἶκόν τινα ἀπολαύοντα πλήρους καὶ καθα-
ρᾶς εὐδαιμονίας καὶ ἀταράκτου φαιδρότητος;
Μυριάδας ἠθέλομεν ἴσως διέλθει οἰκογενείας, πρὶν
ἢ ἀπνευθίσωμεν τινὰ λέγοντα ἡμῖν ἐκ βᾶθους
καρδίας: «Ἐῖμεθα πληρῆστατα εὐχαριστημένοι.
'Αναμφιβόλως συμβαίνουσιν ἡμῖν ἐνίοτε δυσάρε-
στά τινα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα εἰσὶν ἀνγκυαῖα, ὡς
καθιστῶντα μεγαλειότερον τὸ θέλητρον τῶν εὐα-
ρέστων». Ποῦ εὐρίσκεται οἰκογένεια, ἣτις τοιαῦ-
τα δύναται νὰ εἴπῃ καὶ λέγει; Οἱ πλείστοι τῶν
ἀνθρώπων, οἵτινες ἔφερον καθ' ὅλον τὸν βίον αὐ-
τῶν καρδίαν διηνεκῶς τετραγαμμένην, ἀμφιβάλλου-
σι περὶ τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης οἰκογενείας. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ πιστεύω ὅτι ὑπάρχουσι πολλοὶ τοιαῦ-
ται· ἀλλ' οἱ εὐτυχέστεροι ἄνθρωποι συνήθως
οὐδένα ποιοῦσι κρότον, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν
ἐρημίᾳ βιοῦσι μακρὰν τῆς τύφθης τοῦ πλήθους.
Μόλις παρατηρεῖ τις αὐτοὺς καὶ ἥκιστα ἐπέρχεται
τοῖς ἀνθρώποις ἢ ἰδέα νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτοῖς
τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἄκραν εὐδαιμονίαν. Ὅπωςδὴποτε
ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐδαιμόνων τούτων οἰκῶν εἶνε
μικρός. Μεταξὺ μυρίων μόλις θέλει εἶσθαι τις ἕνα.

Κατ' ἀρχαιοπαράδοτον ἔθιμον τῶν διαδόχων
τοῦ πρωσσικοῦ θρόνου, ὁ τοῦ νῦν αὐτοκράτο-
ρος πρεσβύτερος δισέγγονος, πρίγκιψ Γουλιέλ-
μος, μέλλει νὰ καταταχθῆ εἰς τὴν πολιτικὴν ὑ-
πηρεσίαν, ὅπως λάβῃ πείραν τῆς ἐνεργείας τῶν
διαφόρων κλάδων τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ διαχει-
ριστικῆς τοῦ τόπου διοργανώσεως. Ἀπὸ ἑκατὸν
καὶ πενήκοντα ἐνιαυτῶν ἄπαντες οἱ διάδοχοι
τοῦ πρωσσικοῦ στέμματος ὑπηρετήσαν ὡς ὑπάλ-
ληλοι πολιτικοί. Φρειδερίκος ὁ μέγας, ἐπίδοχος
διάδοχος ὢν, μακρὸν κατηνάλωσε χρόνον ἐν τῇ
πολιτικῇ ὑπηρεσίᾳ ἐν Κυστρίν. Ὁ νῦν αὐτοκρά-
τωρ ὑπέβη μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατεῖ-
ας, παρευρέθη δὲ ἐν ταῖς συζητήσεσιν ὑπουργῶν
καὶ ἰδιαιτέρων συμβούλων ἐπὶ πάντων τῶν σπου-
δαίων μέτρων, ὅσα ἐψηφίσθησαν ἀπὸ τοῦ 1817.
'Η Α. Μ. ἀνέβηκεν εἰς τὸν κ. Ἀχμεδαχ, πρό-
εδρον τῆς ἐπαρχίας Βρανδεμβούργου, τὸ ἐντιμον
ἔργον νὰ χειραγωγῆσθαι τὸν νεώτερον πρίγκιπα
διάδοχον ἐν τῷ νέῳ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας του.
«Ὁ δισέγγονός μου πρίγκιψ Γουλιέλμος, ἔγρα-
ψεν αὐτῷ, ἐξέφρασε μοι ἐπιθυμίαν νὰ καθοδη-
γηθῆ ὑφ' ὕμων κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα ἐπὶ τὸ
πρακτικώτερον ἐν τῇ πολιτικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς μο-
ναρχίας μου καὶ νὰ διδασθῆ καθ' ὅ ὑπεβάλετέ μοι
σχέδιον, ὅτε ἐδηλώσατε προθυμίαν νὰ ἀναλάβητε
τὸ ἔργον. Ἐπόμενος εἰς παλαιὸν ἔθιμον τοῦ οἴ-
κου μου, ἔστερξα νὰ ἐκτελεσθῆ τὸ σχέδιον· ἐν-
τέλλομαι δὲ ὑμῖν νὰ προβῆτε εἰς τὰ ἐπιτήδεια
μέτρα».

Διπλῆ θανατικὴ ἐκτέλεσις ἐγένετο ἐν τινι πό-
λει τοῦ Οὐρανίου Κράτους, ἣν προῦκάλεσε περι-
εργότατόν τι ἔθιμον ἐπικρατοῦν ἐν Κίνα. Παρὰ
τοῖς Κινέζοις ὁ ἀνὴρ ὀφείλει ν' ἀγοράσῃ τὴν γυ-
ναῖκα ἣν μέλλει νὰ νυμφευθῆ, ἀλλ' οἱ ἄποροι
δύναται ἀντὶ τούτου νὰ μισθώσωσι δι' ἀριθμὸν
τινα ἐτῶν τὴν γυναῖκα. Τὰ τέκνα τὰ ἐκ τῆς
προσκαιροῦ ταύτης ἐνώσεως γεννώμενα ἀνήκου-
σιν εἰς τὸν μισθωτὴν τῆς γυναίκος, αὕτη δὲ μετὰ
τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας, δι' ἣν ἐμισθώθη,
δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν κύριον αὐτῆς, ὅστις
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ὁ πρῶτος σύζυγός της.
'Ἐσχάτως γυνὴ τις ἠλικίας δέκα ὀκτὼ ἐτῶν, νυμ-
φευμένη ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους, εἶχεν ἐκ-
μισθωθῆ πρὸς τινα· ἀλλ' εὐροῦσα προτιμότεραν
τῆς πρώτης τὴν νέαν αὐτῆς θέσιν ἠρνήθη μετὰ τὸ
τέλος τοῦ συμφωνηθέντος χρόνου νὰ ἐγκαταλείψῃ
αὐτήν. Ὁ πρῶτος σύζυγος χιῶμενος ἕνεκα τού-
του τοῦ δικαίωμάτος του, τῇ παρήγγειλεν ὅτι
ἂν αὕτη ἐπέμενεν, ἤθελε πορευθῆ μίαν ἡμέραν νὰ
τὴν ἀναλάβῃ ἐκούσαν ἄκουσαν. Τοῦτο δὲ καὶ ἔ-
πραξε ἀτυχῶς δι' αὐτὸν μετὰ τινος ἡμέρας. Ἡ
νεαρὰ γυνὴ καὶ ὁ δεύτερος σύζυγός της τὸν ὑπε-
δέχθησαν μετὰ μεγάλων ἐνδείξεων χαρᾶς, καὶ τῷ
προσθένεγκαν λαμπρὸν γεῦμα, καθ' ὃ ἔπιεν μέχρι

μέθης· τότε δὲ τὸν κατέσφαξαν διὰ τινος μαχαίρας τοῦ μαγειρείου.

Τὸ ἔγκλημα μετ'ὀλίγον ἀνεκαλύφθη, τὸ δὲ δικαστήριον κατέδικασε τοὺς συνενόχους εἰς θάνατον.

Ὁ κινεζικὸς νόμος ἐπιβάλλει εἰς τὴν φανεύσασαν τὸν σύζυγόν της γυναῖκα τὴν ποινὴν τοῦ λιγγ-σι, καταδικάζει τουτέστιν αὐτὴν νὰ διαμελισθῇ ζῶσα εἰς μυρία τεμάχια. Ἄλλ' ἕνεκα τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων, ὑφ' ἧς εὕρισκετο ἡ Κινέζα αὕτη Κλυταιμνήστρα, ἐκαρτομήθη μόνον.

Περὶ τῶν χαρτίνων τροχῶν ἀναγινώσκουμεν τὰ ἐξῆς ἐν τῇ Gazette de Voss :

«Τὸ εἰς Ἔσσαν ἐργαστάσιον Κροῦπ ἔλαβεν ἐστῆρας παρὰ τινος πρωσσικῆς σιδηροδρομικῆς ἐταιρείας σπουδαίαν παραγγελίαν περὶ κατασκευῆς τροχῶν δι' ἑξαμάξας. Ὁ κ. Κροῦπ θὰ κατασκευάσῃ μόνον τὸ μεσαῖον μέρος τῶν τροχῶν, ἔνθα διαπερᾶται ὁ ἄξων, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη αὐτῶν, ὡς τὰς ἀκτῖνας καὶ τὴν στεφάνην ἐνετάλησαν νὰ κατασκευάσωσιν ἐκ χάρτου οἱ ἀδελφοὶ Ardt, χαρτοποιοὶ ἐν Forbach. Αἱ γενόμεναι πρὸ τινος ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις δοκιμαὶ καὶ αἱ τελευταῖον ἐν Πρωσσίᾳ κατέδειξαν τὰ πλεονεκτήματα τῶν τροχῶν τούτων. Ὁ κ. Puttmann, ὁ γνωστὸς διευθυντὴς τοῦ ἀπὸ Νέας Ὑόρκης εἰς Ἱερσέην σιδηροδρόμου, ἐβεβαίωσεν ὅτι οἱ συνήθεις ἐκ χαλκοῦ τροχοὶ δὲν δύνανται νὰ διατρέξωσι πλέον τῶν 50,000 ἀγγλικῶν μιλλίων, ἐνῶ οἱ ἐκ χάρτου τροχοὶ δὲν καθίστανται ἄχρηστοι καὶ ἂν διατρέξωσιν ὑπὲρ τὰς 500,000 μιλλίων».

Ἡ γενικὴ διεύθυνσις τῶν γερμανικῶν σιδηροδρόμων ἐφήρμοσε μέτρον πρακτικώτατον.

Αἱ ἑξαμάξαι ἀπὸ τοῦδε βάρυνται διὰ τοῦ αὐτοῦ χρώματος, ὅπερ ἔχουσι τὰ διάφορα εἰσιτήρια, οὕτως ὡς αἱ τῆς πρώτης θέσεως ἑξαμάξαι ἔχουσι τὸ χρῶμα τῶν τῆς αὐτῆς θέσεως εἰσιτηρίων, αἱ τῆς δευτέρας τῶν τῆς δευτέρας καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ὅμᾳς τις νεανίδων ἐν Καρολίᾳ διέτρεξε πεζῇ πάντα τὰ ὄρη τῆς χώρας ταύτης. Αἱ πεζοπόροι εἰσὶν ἕξ τὸν ἀριθμὸν, μόλις δὲ πρὸ ὀλίγου ἀπεφοίτησαν τοῦ παρθεναγωγείου. Ἄνευ οὐδεμιᾶς συνοδείας, με μίαν μόνον ῥάβδον ἐν τῇ χειρὶ καὶ ἕνα σάκκον ἐπὶ τῶν ὤμων διήλθον 420 μίλλια φέρουσαι αὐταὶ ὀλόκληρον τὴν ἀποσκευὴν των. Ἐκοιμῶντο ἐν ὑπνίθρῳ, ἐξκπλούμεναι ἐπὶ τῶν αἰωρῶν αὐτῶν, ἐκαλύπτοντο δὲ διὰ σκεπασμάτων, ἅτινα ἐντελῶς ἐφθάσαν ὑπὸ τῶν βροχῶν.

Φιλόφων ὑποδοχὴ ἐγένετο αὐταῖς εἰς πᾶν μέρος τῆς διαβάσεώς των. Ἄνὰ μίαν δὲ καθ' ἡμέραν συνέτασσε τὸ ὀδοπορικόν, ὅπερ ἀποτελέσθη ἐκ 1246 σελίδων στενῶς γεγραμμένων.

Πολλὰ στοιχίματα εἶχον συνομολογηθῆ ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα τοῦ ταξιδίου των, ὅπερ διήρκεσεν ἕνα μῆνα.

Ἴδου καὶ νόστιμὸς τις λεπτομέρεια· γρατὰ τις κυρία προσηνέχθη νὰ τὰς συνοδεύσῃ ὡς ἀκόλουθος, ἀλλ' ὁμοφώνως πᾶσι ἀπέριψαν τὴν προφορὰν ταύτην.

Τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ Ἀγγλοῦ ἐκδηλοῦται εἰς πᾶσαν περίστασιν.

Ἄσός τις τοῦ Λονδίνου εἶχεν ὑποσχεθῆ πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του ὀλόκληρον συλλογὴν γραμματοσῆμων.

Ἄλλ' ἡ συλλογὴ ἐτιμάτο ἀκριβῶς, καὶ μέχρι τοῦ νὰ ἀγοράσῃ αὐτὴν δὲν ἐφθάνεν ἢ πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του ἀγάπη. Εἰς μεγάλην ἕνεκα τούτων εὕρισκετο συλλογὴν, ἧς ἀπηλλάγη διὰ τῆς ἐξῆς εὐφυοῦς ἐπινοίας· ἐπορεύθη πρὸς τὸ γραφεῖον τῶν Καίρων, ἐν τῇ ἐφημερίδι δὲ ταύτῃ κατεχώρισε τὴν ἐπομένην γνωστοποίησιν :

«Γάμος. — Νεῖκος ἡλικίας 25 ἐτῶν, μελαγχροινὴ, νόστιμος, ἔχουσα 800,000 φράγκων προῖκα καὶ ἐλπίδα κληρονομίας 2 ἑκατομμυρίων φράγκων, ζητεῖ σύζυγον τίμιον, ἔστω καὶ ἄνευ περιουσίας. Αἱ ἐπιστολαὶ εἶνε δεκταὶ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ μηνός· ἀποσταλήτωσαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν H. C. Million, πρὸς τὸ γραφεῖον τῆς παρούσης ἐφημερίδος».

Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον βροχῇ ἐπιστολῶν ἐπλημύρισε τὸ ῥηθὲν γραφεῖον· πλείονες τῶν εἴκοσι πέντε χιλιάδων ἀπεστάλησαν, ἀπὸ παντὸς μέρους τῆς γῆς. Οὕτω δὲ ἀντὶ τῆς ἐλαχίστης τιμῆς τῆς γνωστοποίησεως ταύτης ὁ ἐφευρετικώτατος Ἀγγλος κατάρθρωσε ἢ ἀποκτήτη πληροστάτην συλλογὴν γραμματοσῆμων.

Εἰς 2 684 ἀνέρχεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐργοστασίων, ἐν οἷς κατεργάζεται τὸ μαλλίον πρὸς διαφόρους χρήσεις. Τὰ καταστήματα ταῦτα ἀπασχολοῦσι κεφάλαια 150,000,000 δολλαρίων, ἢ δὲ ἀξία τῶν ἐτησίων αὐτῶν προΐοντων συμποσοῦται εἰς 268,000,000 δολλάρια. Οἱ εἰς αὐτὰ ἐργαζόμενοι ἀνέρχονται εἰς 160,998, ὧν 66,505 γυναῖκες, 19,159 νεανίαι καὶ 75,331 παιδιὰ ἡλικίας κατωτέρας τῶν 16 ἐτῶν.

Ἐκ τοῦ καταναλωθέντος μαλλίου τὸ τελευταῖον ἔτος 73,200,698 λίτραι προήρχετο ἐξωθεν, καὶ 222,991,531 ἦτο ἀμερικανικόν.

Ἐν τῇ Journal of the Linnean Society ὁ κ. John Lubbock ἐκτίθησιν τινὰς τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ περὶ τῆς μακροδιότητος τῶν μυρμηκῶν. Μεταξὺ τῶν τροφίμων μυρμηκῶν του ὁ ἕξοχος φυσιολόγος κατέχει δύο βασιλίσσας, ἧς παρέλαβεν ἀπὸ τινος φωλεᾶς κατὰ τὸ 1874· ἐκτὸς λοιπὸν τῆς ἡλικίας ἦν εἶχον, διήνησαν αὐταὶ καὶ ἕτερα ὁκτώ ἔτη. Οἱ οὐδέτεροι μύρμηκες ζῶσιν ὀλιγώτερον τῶν λοιπῶν· ἐν τούτοις καὶ ἐξ αὐτῶν τινες φθάνουσι μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν ἕξ ἐτῶν.